

MILOSLAVENSKI Zadovolje

KOPER — 19. MAJA 1958

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

LETO VII. — ŠTEV. 19

Iz vsebine:

Delo II. konference ZK kopr-
skega okraja
Zunanjepolitične vesti in ko-
mentar Jugopresa
Govora tovariša Marjana Bre-
clja in Staneta Kavčiča na
II. okrajni konferenci ZK
Umetniški večer besede in
glasbe v Kopru
Krepijo se vezi med šolo in
delavnico
Deset bogatih let
Srečanje s traso
Da ne bomo tako krivični
Koprsko pristanišče raste
Živahen pomorski promet na
Koprskem
Fizikultura in šport
Zanimivosti in roman

Izhaja vsak petek. Izdaja Časopisno-založniško podjetje »Primorski tisk« v Kopru. Naslov uredništva in uprave: Koper, Kidričeva 26, tel. 170. Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrletna 130 din. Za inozemstvo znaša letna naročnina 1000 din ali 3,5 am. dolarja. Bančni račun 65-KB-1-181. Prilogo »Uradni vestnik okraja Koper« prejema naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

Z DRUGE KONFERENCE ZKJ KOPRSKEGA OKRAJA

Cvetoči razvoj socializma

Minuli petek in sobota, 9. in 10. maja, je bila v Portorožu II. okrajna konferenca ZKS. V veliki, lepo okrašeni dvorani hotela »Palace« se je zbralo 279 delegatov na konferenco, ki jo je v imenu delovnega predsedstva vodil Ivan Repinc. Med številnimi gosti so prisostvovali dvodnevni konferenci tudi član CK ZKJ in zvezni sekretar za blagovni promet dr.

Tovariš Albert Jakopič-Kajtimir med poročilom o delu komunistov koprškega okraja med dvema konferencama

Marijan Breclj, član Izvršnega komiteja CK ZKS Stane Kavčič, primorski rojak in zaslužni socialistični bорец Ivan Regent, okrajni sekretar ZKS goriškega okraja Tine Remškar, član okrajnega komiteja ZKH puljskega okraja Leon Smukvič in drugi. Konferenco, ki jo je odprl okrajni sekretar ZKS Albert Jakopič-Kajtimir, so obiskali pionirji in pionirke portoroškega odreda »Svobodna Istra« ter prinesli delegatom in gostom pozdrave in šopke lepega cvetja.

V petek, v dopoldanskem plenumu, je politično-organizacijskemu poročilu, ki so ga dobili delegati že pred konferenco, dodal okrajni sekretar Albert Jakopič še posebno analizo o delu komunistov v minulem dveletnem obdobju ter nanizal najvažnejše naloge za prihodnje obdobje, v katerem je treba do leta 1961 izpolniti postavljeni perspektivni družbeni načrt koprškega okraja.

Tovariš Kajtimir je med drugim dejal:

»Komunisti koprškega okraja pristopamo tokrat k obračunu našega dve in pol letnega delovanja, to je k naši drugi okrajni partijski konferenci brez dvoma v zelo pomembnem času. Saj je za nami po izkušnjah bogato, po delovnih rezultatih plodno obdobje prve faze komunalnega sistema. In ne samo to. Za nami je petletni plan, Pismo CK ZKJ in VII. kongres ZKJ, ki pomeni kot doslej v zgodovini naše partije vsak kongres zgodovinsko prelomnico. Saj nam je tudi VII. kongres na osnovi prehojene poti, doseženih uspehov in novih izsledkov za nadaljnjo izgradnjo naše socialistične družbe v Programu zahteval našo pot v bodoče tako, da danes dejansko ni več vprašanje, kam in kako. Najbolj zapleteni problemi so jasno razčlenjeni. Za vsako vprašanje, za vsak problem imamo v našem Programu in Statutu jasen odgovor, razčlenjeni pa so istočasno vsi tisti vzroki ter nosilci težav in za-

prek, ki izhajajo iz naše preteklosti, in tistih, ki jih nujno poraja sama graditev socialističnega sistema.«

ŠIROKE MNOŽICE SO ODLOČNO ZA SOCIALIZEM

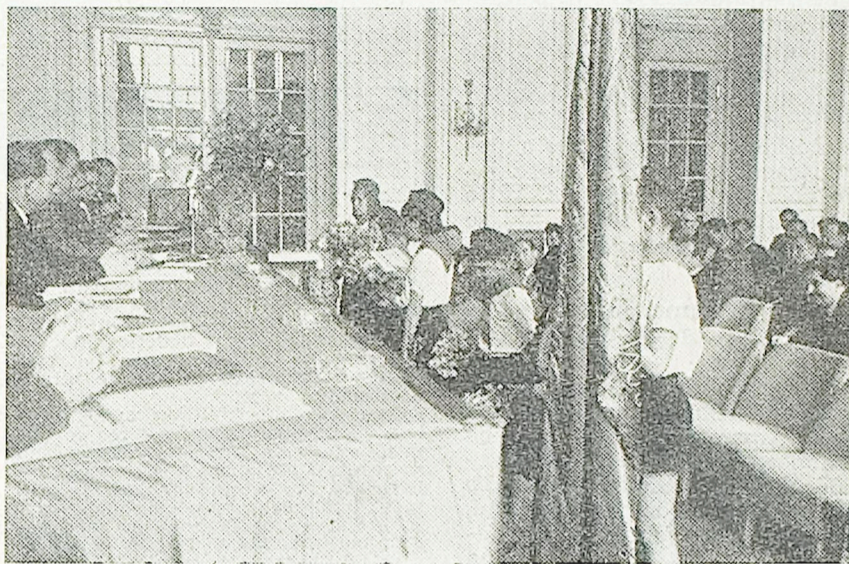
Ko je v nadaljevanju sekretar komiteja govoril o programu in bogatih izkušnjah partijske organizacije v preteklosti, je obširneje postavil vprašanje, kako vse nakazane naloge kar najbolj dosledno izvajati v vsakdanjem življenju. Dejal je, da je bilo doslej vse preveč samo načelnih napotkov osnovnim organizacijam ZK, premalo pa je bilo iskanja najprimernejšega načina za izvedbo postavljenih nalog. S tem v zvezi je tovariš Jakopič podčrtal nesorazmerje med dejansko doseženimi uspehi pri izgradnji našega okraja in pa zavestjo množic glede tega, kaj vse smo dosegli v tako kratkem času. Pri izgradnji gospodarstva našega okraja smo v m'nullih dveh in pol letih namreč med drugim dosegli tudi to, da smo narodni dohodek v družbenem sektorju gospodarstva dvignili od okroglo 6 milijard leta 1954 na 11 milijard 390 milijonov leta 1957, vtem ko ga predvidevamo za leto 1958 že 12 in pol milijard dinarjev.

Industrijska proizvodnja se je dvignila — če vzamemo indeks 100 za leto 1954 — v letu 1955 na 465, v letu 1956 na 782, v letu 1957 na 837, vtem ko za leto 1958 predvidevamo že 909. Na temelju tega vsekakor lahko ugotovimo, da je naš okraj v teh nekaj letih dosegel izreden napredek, ki ga čutimo na vsakem koraku. Poglejmo razvoj ribištva, pomorskega prometa, turizma, potniškega prometa, trgovske mreže, ki sicer še ni popolna, pa vendar popolnejša kot je bila, dalje stanovanjsko izgradnjo, intenzivno reševanje komunalnih problemov in končno tudi dvig osebne potrošnje ter življenjskih pogojev naših delovnih ljudi, kar vse smo dosegli navkljub obstoječim objektivnim težavam, ki neogibno in povsod spremljajo naglo industrializacijo. Razen teh uspehov so nam tudi volitve v občinske ljudske odbore, volitve v

zvezno in republiško skupščino ponovno dokazale, da je danes razen nekaj posameznikov razpoloženje množic odločno za socializem.

V nadaljevanju se je sekretar okrajnega komiteja kritično zadržal na nekaterih negativnih družbenih pojavih, kakor so samovolja, birokratski odnos do ljudi, izmikanje pred odgovornostjo, dušenje kritike, odpor proti vključevanju vse širšega kroga ljudi k soodločanju in podobno. Govoril je tudi o vzrokih navedenih pojavov, med katerimi je naglasil, da so v preteklem obdobju naši kadri skrbeli predvsem za tovarne in stroje, manj pa so videli človeka. To je bilo spričo težkega gospodarskega stanja doslej deloma

(Nadaljevanje na 3. strani)

Na začetku konference Zveze komunistov koprškega okraja v Portorožu so jo v prisrčnem nagovoru pozdravili in ji zaželeli plodno delo tudi portoroški pionirji. Posebej so pozdravili sekretarja Jakopiča-Kajtimira in mu želeli, da bi še dolgo ostal med njimi

S tajnim glasovanjem izvoljen

NOVI OKRAJNI KOMITE ZKJ

Tovariš Albert Jakopič-Kajtimir ponovno izvoljen za sekretarja

Ob koncu druge okrajne konference ZK v Portorožu so se delegati sporazumeli, naj bi imel novi okrajni komite ZK Koper 51 članov. Z navdušenim ploskanjem so potrdili predloženo kandidatsko listo in nato v tajnem glasovanju izvolili novi okrajni komite Zveze komunistov v naslednjem sestavu:

Rado ABRAM, Peter inž. ALJANČIČ, Marija BAN, Viktor BEMBIČ, Miran BERTOK, Narcis BILOSLAV, Jože BOŽIČ, Jože BUH, Marija CERGOLJ, Slavko ČERNELIČ, Albin DUJC, Dušan FABIČ, Davorin FERLIČ, Nerino GOBBO, Alfonz GRMEK, Adolf GERZELJ, Polde dr. HLADNIK, Jože JAKOMIN, Albert JAKOPIČ - KAJTIMIR, Bojan KARDELJ, Franc KLOBUČAR, Marica KOCJANČIČ, Danica KOGOJ, Anton KODRIČ, Jože KOVAČ, Stane KOVAČ, Ce-

lestin KOZLOVIČ, Franc KRALJ, Albin KURET, Miroslava LAVRENIČIČ, Nace MAJČEN, Tone MARTINČIČ, Ivan MAVSAR, Marjan MLEKUŽ, Anton OVČARIČ, Danilo PETRINJA, Svetozar dr. POLIČ, Marko RAINER, Tinka SAŠEK, Cveto SERGO, Milan STEGELJ, Stane ŠKRABAR, Tone ŠTURM, Franc ŠKERLAVAJ, Julij TITL, Anton UKMAR, Ivan VALENIČIČ, Janko VALENTINČIČ, Ivan VEHAR, Marija VOGRIČ in Jože ŽIŽEK.

V revizijsko komisijo pa so bili izvoljeni:

Mario ABRAM, Jakob DRAKSLER, Jože GUŠTIN, Boris JURCA, Gabriel MODERC, Lazar TORBICA in Katarina VEHAR.

Člani novega komiteja in revizijske komisije so se takoj po zaključeni konferenci sestali in ob spontanem predlogu vseh s frenetičnim aplavzom ponovno iz-

volili za sekretarja tovariša Alberta Jakopiča-Kajtimira. Hkrati so sprejeli sklep, da bodo sekretariat novega okrajnega komiteja izvolili na svoji prvi prihodnji seji.

GENERALNEMU SEKRETARJU CK ZKJ TOV. TITU — BEOGRAD

Delegati, zbrani na II. konferenci ZKS okraja Koper, Ti pošljamo borbene proletarske pozdrave.

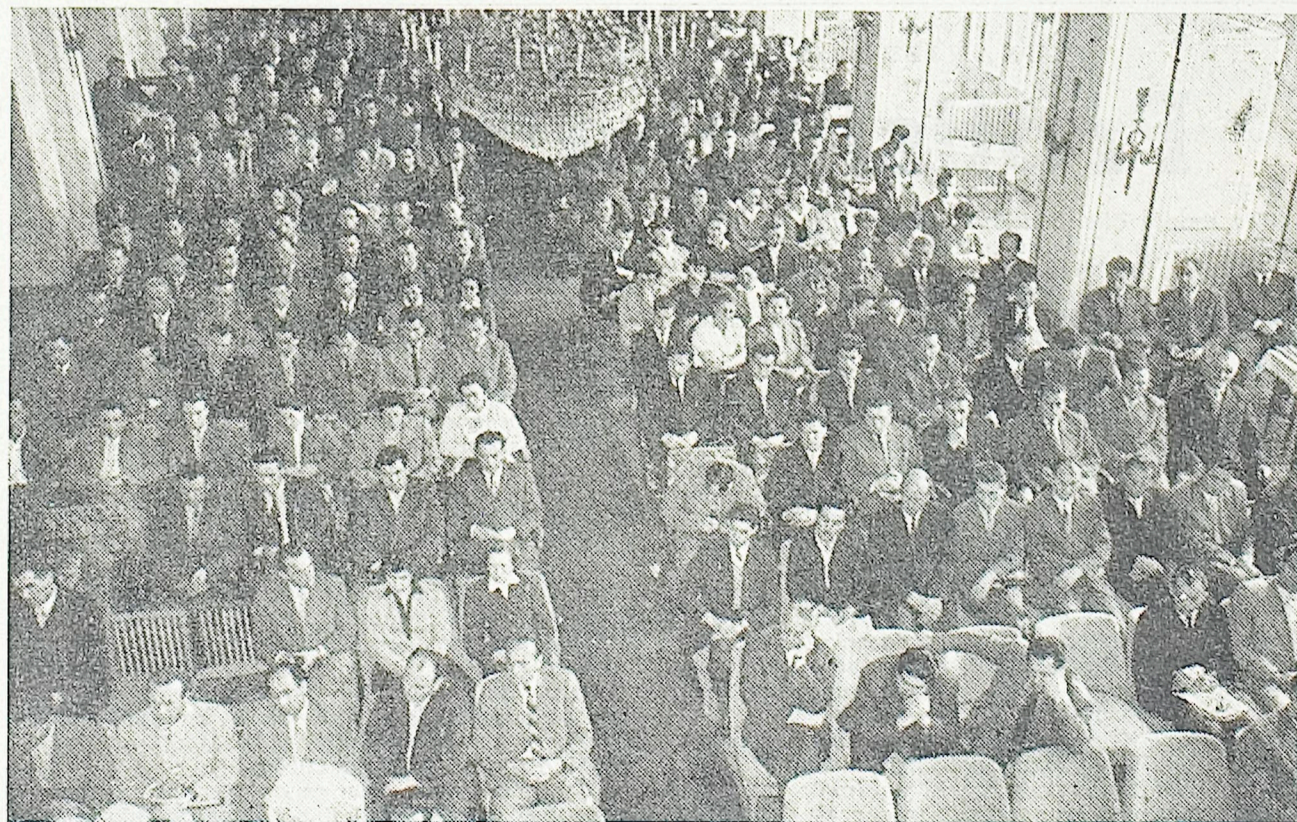
Na konferenci, ki je potekala v znamenju zgodovinskih sklepov VII. kongresa in ob navdušenem odobravanju Tvojih velikih in pomembnih besed na njem, smo kritično ocenili naše delo v zadnjem obdobju. S ponosom Ti sporočamo, da ta del naše domovine ob vodilni vlogi komunistov, tesno povezanih z vsemi delovnimi ljudmi, doživlja cvetoč socialistični razvoj. Na naši svobodni obali, od koder utiramo po morju skupni domovini nove poti v svet, oblikujemo ob odprti meji takšno življenje, ki je v malem vzor, kakšni naj bodo v svetu odnosi med narodi.

Zatrdno Ti obljublamo, da bomo tudi v prihodnje pod Tvojim vodstvom vlagali vse svoje sile za nadaljnjo socialistično rast naše domovine.

Delegati
II. konference ZKJ
okraja Koper

POLITIČNI SEMINAR V PORTOROŽU

Od 12. do 17. t. m. je v Portorožu politični seminar za prvi del članov občinskih komitejev našega okraja, vtem ko bo za drugi del občinskih političnih funkcionarjev enak tečaj v času od 19. do 24. t. m. Na ta način se bodo člani občinskih komitejev s pomočjo predavanj in razprav temeljito seznanili z vsebino in pomenom Programa ZKJ ter ostalih materialov VII. kongresa ZKJ, vsekakor pa seveda z novimi nalogami, ki jih je komunistom naložil kongres in pa nedavna II. okrajna partijska konferenca.

Pogled na del velike dvorane hotela Palace v Portorožu med okrajno konferenco ZKJ — plenarnim zasedanjem v soboto dopoldne, ko delegati in gostje poslušajo izvajanja poročevalcev o delu komisij na popoldanskem zasedanju v petek (Fotografije: Rastko Bradaščka)

SPREHOD DO SVETU

Fašistični udar v Alžiriji

V noči od torca na sredo so francoski padalci v Alžiriji pod poveljstvom generala Massuja izvedli vojaški udar. Prevzeli so vso oblast in zahtevali, naj vzame v Franciji krmilo v roke De Gaule. Upor v Alžiru so organizirali pristaši skrajne desnice, da bi preprečili kakršen koli napredek pri reševanju alžirskega vprašanja v korist domačinov.

Medtem je v Franciji položaj precej napet. Poslanska zbornica je sicer odobrila investituro krščanskemu demokratu Pflimlinu, ki se je zavzel za politiko pomiritve v Alžiru, vendar so desničarji organizirali vrsto demonstracij, ki jih je delno zajelo vojaštvo. Predsednik Coty je pozval upornike v Alžiru, naj se pokoravajo ukazom republike.

S kamenjem na podpredsednika ZDA

Obisk podpredsednika ZDA Nixona v nekaterih državah Latinske Amerike se za ameriškega državnega funkcionarja zelo neugodno razvija. Skoraj povsod so ga sprejeli z demonstracijami, najslabše pa so ga sprejeli v Venezueli, kjer so razbili šipe na njegovem avtomobilu. Ameriška vlada je bila celo prisiljena poslati svoje čete v Karaibe »za primer potrebe«.

Demonstracije proti Nixonu so jasen dokaz razpoloženja prebivalstva dežel Latinske Amerike, ki se hoče politično in gospodarsko iztrgati vplivu ZDA.

Zmaga radikalov v Grčiji

Na nedeljskih parlamentarnih volitvah v Grčiji je Karamanli-sova radikalna unija dosegla prepričljivo zmago. Dobila je 41,7% glasov, to je skoraj 100% več kakor druge pomembnejše grške stranke. Politični opazovalci opozarjajo, da se je močno okrepila združena levica, ki je dobila skoraj 25% glasov. Močno bo zastopana tudi v novem parlamentu in sicer z 78 poslanci, medtem ko jih je pri prejšnjih volitvah imela le 17.

Gronchi na uradnem obisku v Londonu

Na vabilo kraljice Elizabete je prispel na tridnevni uradni obisk v London predsednik italijanske republike Gronchi. Po 34 letih je to prvi uradni obisk poglavarja italijanske države Veliki Britaniji. Pred odhodom v London je Gronchi izjavil novinarjem, da si od tega obiska mnogo obeta, predvsem glede razširitve prijateljstva med obema državama. Politični komentatorji menijo, da bi utegnili priti tudi do razgovorov o Franciji, kajti v Londonu močno cenijo Gronchijevo samostojno in stvarno mnenje o raznih perečih mednarodnih vprašanjih.

Upor v Libanonu

V Libanonu so se začele v začetku tedna številne demonstracije in spopadi. Opozicija je ostro nastopila proti vladi in predsedniku Samunu in zahtevala njegov odstop. Demonstracije so v zvezi s sedanjo politiko libanonske vlade, ki je bolj naklonjena Zahodu kot pa ideji o arabskem združevanju.

Korak naprej v stikih med Vzhodom in Zahodom

V ZDA so ugodno ocenili zadnje pismo predsednika sovjetske vlade Hruščeva predsedniku Eisenhowerju v zvezi s prekinitvijo jedrskih poskusov. Uradni zastopnik Bele hiše je izjavil, da pismo sovjetskega predsednika odpira stvarne možnosti, da bi

prišlo v prihodnosti do zblizanja stališč. Kakor je znano, je Hruščev v svojem pismu Eisenhowerju pristal na tehnične razgovore o prekinitvi jedrskih poskusov. V bližnji prihodnosti naj bi se sestali strokovnjaki, ki bi proučili tehnične podrobnosti za kontrolo morebitnega sporazuma o prenehanju jedrskih poskusov. Kakor je znano, je predsednik Eisenhower zelo naklonjen predlogu o sestanku strokovnjakov, zato si politični opazovalci obetajo znaten napredek v zblizanju stališč o tem vprašanju.

Novice s TRŽASKEGA

NERAZUMLJIV POSTOPEK

Vse tržaške Slovence je presenetila vest, da je italijanski konzulat v Zagrebu odklonil vizum članom ljubljanske Drame, ki so nameravali gostovati v Trstu v soboto zvečer z O'Neilovo dramo »Dolgega dneva potovanje v noč« ter v nedeljo z dvema predstavama Sofoklejevoga »Kralja Ojdiipa«. Predstave bi morale biti v Avditoriju.

Tako ravnanje italijanskega konzulata je povsem nerazumljivo, če pomislimo, da je prav te dni uspešno gostovala ljubljanska Opera v gledališču »La Ferice« v Benetkah, pa niti ni v duhu medsebojnega sodelovanja in krepitve dobrih odnosov med sosednjima državama. Primer gostovanja ljubljanske Opere v tako uglednem gledališču v Benetkah pa ima za tržaške Slovence poseben pomen. To je prvo gostovanje ljubljanske Opere po vojni v Italiji. Kljub prošnji in ugledu, ki si ga je ljubljanski ansambel pridobil s svojim gostovanjem n. pr. na Holandskem in v Parizu, pa ni bilo še mogoče doseči, da bi ljubljanska Opera gostovala v tržaškem gledališču »Verdi«, kjer so to leto lahko nastopili mnogi razni operni ansambli in druge manj vredne skupine. Tržaški Slovenci upajo, da bo prebit led in da nestrpni nacionalizem ne bo več zapiral vrat kulturi in umetnosti.

JAVNA DELA

V Borštu zdaj širijo pokopališče in gradijo novo šolo, med Peskom in Gročano bodo v kratkem začeli graditi novo pokopališče, čez potok Osp bodo zgradili most, asfaltni bodo poti po Borštu, napeljali vodovod v Botač, uredili kanalizacijo v Mačkovi-ljah ter napeljali telefon v Prebened. Potrebno pa bi bilo, da bi pripravili in uredili cesto od Prebeneda na So-cerb.

USPEH DELAVCEV

Borba delavcev v podjetju Salda se je te dni zaključila z delnim uspehom, ker je delodajalec v glavnem pristal na njihove zahteve po zvišanju prejemkov, ureditvi delovnih odnosov in preklicu odpusta z dela dveh delavcev, ki jih je spet sprejel na delo.

Prav tako so dosegli lep uspeh delavci v ladjedelnici Sv. Justa. Rimske oblasti namreč niso hotele izdati potrebnega dovoljenja za gradnjo 4 ladij, ki jih je že pred nekaj meseci naročila tej ladjedelnici Indonezija. Grozila je nevarnost, da bo zaradi tega ladjedelnica propadla, ker ni imela drugih naročil. Delavci nekaj mesecev niso redno dobivali svojih plač. Začeli so z belo stavko in pritiskali na vseh uradnih in pri oblasteh, dokler ni te dni prišlo obvestilo, da je ministrstvo za zunanjo trgovino izdalo potrebno dovoljenje.

Poljski obisk na Madžarskem

Poljske državna in partijska delegacija pod vodstvom Gomulke in Cyrankievicza se je mudila nekaj dni na Madžarskem, nato pa je odpotovala v Bukarešto. Ob zaključku razgovorov v Budimpešti so objavili skupno uradno poročilo, v katerem je rečeno, da obe partiji odločno nasprotujeta revizionizmu, ker vidita v njem glavno nevarnost, ki ogroža delavski razred. Hkrati obsoja poročilo dogmatizem in sektaštvo, ki vodita do prekinitve vezi med partijo in množicami in omogočata silam reakcije, da nastopajo proti socializmu. Skupno poročilo govori nato o potrebi miroljubne koekzistence med državami z različnim socialnim režimom.

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

V izvozu moramo doseči postavljene naloge

Lansko leto smo v izvozu dosegli znatne uspehe, saj smo ne le dosegli, temveč tudi precej presegli izvozne postavke po vrednosti glede na postavljene naloge po družbenem načrtu. Za leto je bil predviden nadaljnji porast izvoza s tem, da bi se na drugi strani postopno zniževal uvoz in da bi tako dosegli v plačilni bilanci ugodnejše stanje, to je, da bi do najvišje možne mere znižali pasivo v tej bilanci. Kot je vse kazalo, so bili pogoji za tak razvoj podani v lanskoletnem

ugodnem razvoju zunanje trgovine.

Podatki iz prvih mesecev letošnjega leta pa nam kažejo, da razvoj ne gre povsem v tej smeri in da ne le, da nismo v tem času izpolnili predvidenih nalog, temveč smo celo nekoliko nazadovali v primerjavi z lanskim letom. Poleg tega smo na drugi strani povečali uvoz, kar seveda povzroča večanje pasive v plačilni bilanci, namesto nasprotno. To pa lahko bistveno vpliva na ves naš razvoj, kajti gospodarski načrt kot celota sloni tudi na izpolnitvi nalog v zunanji trgovini. Z ustvarjanjem deviznih sredstev namreč lahko nabavljamo zunanje izdelke in surovine, ki jih sami ne proizvajamo in jih nimamo in tako izpolnjujemo druge naloge, ki smo si jih zadali z družbenim gospodarskim načrtom. S porušenjem ravnotežja, ki je bilo z družbenim načrtom postavljeno in sloni tudi na izpolnjevanju nalog v zunanji trgovini, torej lahko porušimo tudi skladnost v razvoju na drugih sektorjih gospodarstva.

Govorili smo že o raznih vzrokih, ki vplivajo na to, da se naš izvoz ne razvija v predvideni smeri. Ugotovili smo zlasti, da se je v svetu povečala borba za tržišča in da se razne velike industrijske države zanimajo sedaj tudi za taka področja, ki doslej zanje niso bila zanimiva. S tem ustvarjajo seveda konkurenco na vseh področjih, ki ima vpliv tudi na našo zunanjo trgovino. Naj omenimo samo povečano zanimanje za azijska in afriška tržišča, na katerih smo si mi v zadnjih letih ustvarili trgovske zveze. Delno vpliva na ves razvoj svetovne trgovine tudi sedanja kriza — recesija v ZDA. Vendar kažejo podatki, da ta še ni zajela in verjetno ne bo zajela v taki meri evropskih držav, pri čemer mislimo zahodne države.

Bistveno v nadaljnjem razvoju naše zunanje trgovine pa je sprememba naših zunanjetrgovinskih instrumentov. Dalj časa je že govorila, da sedanji sistem koeficientov ne odgovarja več dinamični zunanje trgovine. Prepočasno reagiramo s spremembami koeficientov, ki nujno narekujejo spremembe na zunanjem trgu. Na drugi strani pa mnoga zunanjetrgovinska podjetja izkoriščajo razlike v cenah, ki jim jih sistem koeficientov nudi. Zato so v pravi spremembi, ki naj bi zlasti vplivale na to, da bi bil naš izvoz rentabilen in gospodarsko utemeljen. Premije in podobne izvozne ugodnosti pa naj bi družba nudila res samo tam, kjer je to potrebno, ker bi sicer padel izvoz blaga, ki ga lahko izvažamo. Končno je treba poudariti, da nismo izkoristili še vseh možnosti izvoza, ki jih imamo. Številna podjetja bi namreč lahko izvažala izdelke, ki jih lahko pogrešamo doma in katerih izvoz ne bi vplival na naše notranje tržišče. Pri tem bi morala na drugi strani podjetja gledati na to, da ne bi izvažala samo takega blaga, ki ga doma rabimo in za katerega ni potrebno nobenega posebnega truda, da bi se zanj dobilo kupce preko meja. Čeprav so bili izdani prepisi, ki v mnogih primerih prepovedujejo ali omejujejo izvoz tega ali onega blaga, bi morala podjetja tudi sama skrbeti, da v ostalih primerih ne bi rušila domačega trga in cen. Tako skrb jim narekuje načelo socialističnega gospodarjenja in ne načelo trgovanja za vsako ceno.

-dt-

SMRT VISOKEGA FUNKCIONARJA

V četrtek zvečer je po kratki bolezni umrl v Trstu najvišji sodni funkcionar, prvi predsednik prizivnega sodišča dr. Alfonso Consalvo. Imel je 78 let. V Trstu je služboval od leta 1951, najprej kot glavni državni tožilec, nato pa kot prvi predsednik prizivnega sodišča, kar je najvišja funkcija v Trstu. V petek popoldne so pokojnikove posmrtno ostanke odpeljali v Rim, kjer so ga pokopali v družinsko grobnico.

PRED VOLITVAMI

V okviru volilne kampanje je v ponedeljek govoril na Velikem trgu v Trstu glavni tajnik krščanske demokracije Fanfani, ki je napadal levičarske stranke, niti z besedico pa se ni spomnil obstoja in pravic slovenske manjšine v Italiji. Slabo je ustregetel dr. Agnelettu in njegovi SDZ, ki nagovarja Slovence, naj volijo krščansko demokracijo.

OBČNI ZBOR SGZ

V nedeljo je bil v Trstu šesti redni občni zbor Slovenskega gospodarskega združenja, v katerem so vladinjeni skoraj vsi slovenski trgovci, gostilničarji in gospodarstveniki na Tržaškem. Na običnem zboru so razpravljali o vseh vprašanjih, ki zadevajo slovenski živelj, ter o splošnih gospodarskih problemih tržaškega področja.

POGREB ZAVEDNEGA SLOVENCA

V ponedeljek so pokopali v Barkovljah Antona Nardina, zavednega Slovence in neumornega prosvetnega delavca. Pogreba se je udeležilo veliko število Tržčanov, ki so pokojnika visoko cenili. Barkovljski pevski zbor, katerega vnet član je bil pokojnik, pa mu je zapel za slovo žalostinke.

Hudje prizadeti družini globoko so žalje.

STAVKA PRISTANIŠKIH DELAVCEV

Od petka popoldne do sobote popoldne je bila tudi v Trstu, kot v drugih italijanskih pristaniščih, stavka pomorščakov in uslužbencev plovnih družb v znak protesta, ker delodajalci nečesto sprejeli njihovih upravnih zahtev. Zaradi stavke ni v petek odplula iz Trsta ladja »Auisonia«, ladja »Vulcania« pa je morala odložit urnik odhoda.

Dulles: »Stoj, Ike! Za pot tja gor se je treba temeljito pripraviti. Počakaj še, da zgradimo do vrha vzpenjačo!«

ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR JUGOPRESA

Protislovne poteze

Te dni je bila politična javnost vsaj do neke mere zadovoljna, ker so predstavniki štirih velesil v Moskvi našli obliko za pripravo sestanka na najvišji ravni. To pa je bil prvi pogoj, da začno razgovori o bistvu stvari, namesto da bi se še nadalje ukvarjali z proceduralnimi vprašanji.

Optimizem so vzbujale izjave iz katerih lahko izluščimo, da je konferenca na najvišji ravni vendarle stvar, ki je več ali manj vsakemu pri srcu. Toda, v politiki moramo biti previdni.

Pravzaprav ne moremo pričakovati, da bi nasprotstva in medsebojna obtoževanja velikih sil v Varnostnem svetu Združenih narodov imela ugoden vtis na splošne priprave sestanka na najvišji ravni. Razprava v Varnostnem svetu o prekinitvi preventivnih poletov ameriških strateških bombnikov nad Arktiko ali o nadzoru arktičnega področja je na žalost povzročila, da nekaterih vprašanj niso temeljito razčistili, nasprotno, ponovno so ustvarili atmosfero medsebojnega sumničanja in postavljanja nesprejemljivih pogojev.

Obžalovati je treba, da so k ustvarjanju nezdrave atmosfere v Varnostnem svetu prispevale tudi tiste članice Združenih narodov, ki so imele možnost, vplivati na pravilno razločevanje realne politike od čiste propagande. Prav tako ni moč trditi, da je zavrnil Washington o proučitvi plana poljskega zunanjega ministra Rapackega kot osnove za razpravo o brezatomski coni v Evropi poteza, ki bi

pomagala k formiranju neke platforme na prihodnje razgovore.

Vsekakor plan Rapackega ni primer nekega dokončnega predloga, ki bi lahko popolnoma zadovoljil vse zainteresirane stranke. Saj tega ni nihče trdil, najmanj pa Poljaki sami. Pozitivna stran tega plana je v tem, ker lahko služi kot ena izmed sprejemljivih osnov za razpravo o ureditvi položaja v Evropi. Posebno značilno pa je, da je to njegovo pozitivno stran opazilo tudi nemajhno število politikov in javnih delavcev zahodnih dežel in da je zahodna javnost s simpatijami gledala na njegove osnovne smernice.

Žal so negativni ameriški odgovor odobrile vse članice Atlantskega pakta, pa čeprav so nekatere izmed njih pokazale razumevanje vsaj za nekatere točke poljskega predloga. Tako stališče atlantskih dežel ni popolnoma razumljivo, predvsem zato ne, ker je marsikateri izmed teh vlad bilo že popolnoma jasno, da je plan Rapackega osnovan na mnogo širši osnovi kot je blokovska. V tem primeru je potrebna po nekakšni politični enotnosti nadvladala politično razboritost in realizem.

Če imamo vse te, v osnovi protislovne poteze pred očmi, nas ne začudi obžalovanje luksemburškega zunanjega ministra, ki je na zasedanju sveta Atlantskega pakta v Kopenhagenu dejal, da »vlada v javnem mišljenju zahodnih dežel dezorientiranost in razcepljenost.«

NIKOZIJA — Na Cipru je organizacija EOKA razširila letake, v katerih poziva pripadnike osvobodilnega gibanja, naj odidejo v hišne. Ta poziv ocenjujejo politični opazovalci kot pripravo EOKA na razširitev operacij.

BAGDAD — Iraški parlament je sprejel ustavo nove federacije med Irakom in Jordanom. Nova arabska država bo imela skupno ministrstvo za zunanjo politiko in obrambo, skupen parlament in skupno zastavo. Štela bo več kot osem milijonov prebivalcev, od tega 6,7 milijona državljaniov sedanjega Iraka in 1,5 milijona državljaniov Jordana.

NADALJEVANJE POROČILA O DELU II. OKRAJNE KONFERENCE
ZVEZE KOMUNISTOV V PORTOROŽU

Cvetoči razvoj socializma

(Nadaljevanje s 1. strani)
razumljivo, v bodoče pa je ob visoki stopnji doseženega razvoja posvetiti prvenstveno skrb prav človeku in njegovemu življenjskemu standardu. Tej skupni osnovni nalogi vseh nalogi vseh naprednih sil našega okraja se bodo morali v polni meri posvetiti prav komunisti in sindikalne podružnice.

ODPRIMO NA STEŽAJ VRATA SIROKEMU SAMOUPRAVLJANJU

Govorec o razstočih socialistični uvesti naših delovnih ljudi je tovariš sekretar ugotovil, da v naših kolektivih prevladujejo mladi ljudje, ti pa da želijo v čedalje večji meri sodelovati. Zanimajo se za vse probleme gospodarjenja v podjetjih in vedno močneje trkajo na vrata soupravljanja. Volja po nenehnem napredku ter čedalje večja skladnost med interesi posameznikov in družbe naravnost zahtevajo, da vrata vse širšemu soupravljanju povsod na stežaj odpremo. Da bi pa ta cilj dosegli, je treba da člane upravnih odborov, delavskih svetov in slednjega pripadnika naših delovnih kolektivov ekonomsko-politično vzgajati, da bodo temeljito razumeli in uveljavljali svoje pravice glede soupravljanja. Le ob takem načinu dela, v katerem bo delavec seznanjen z vsemi problemi podjetja, ne bo več pojavov kakor so privilegiji, familiarnost, protekcionizem, samopašnost, dušenje kritike in podobno, kajti napreden in pošten delavec — takšni pa so v večini — jih s svojim elementarnim čutom za pravičnost ne bo dopuščal. Namesto tega se bodo še v večji meri razvijali zdrava kritika, tovarštvo in resnična demokracija.

NAJTESNEJŠE STIKE MED DELAVSKO SAMOUPRAVO IN OBČINO

Pravilni odnosi v podjetjih pa vodijo tudi do pravičnih odnosov med podjetji in komunjo, t. j. na pot razumevanja in spoznanja, da se družbeni položaj proizvajalcev ne ustvarja samo v podjetju, temveč v komunji kot skladni skupnosti proizvajalcev in potrošnikov. Ze obstoječe dobro sodelovanje med podjetji in občinami moramo razvijati naprej tako, da bomo imeli najtesnejše stike med organi delavske samouprave in občine, pri čemer naj postanejo sindikati in občinski zbori proizvajalcev tista vez, ki bo vsklajevala interese proizvajalcev z interesi občine. Pri tem pa mora zbor proizvajalcev prevzeti vso odgovornost za pravilno gospodarjenje v podjetjih, za pravilno usmerjanje skladov gospodarskih organizacij itd., ker se bo le tako uveljavil zbor proizvajalcev občine kot pomemben činitelj gospodarske politike v komunji. V tem primeru ne bo več vprašanja nepravilnih premij, grobih neenakosti med poedinci, nesorazmerno visokih plač posameznikov, razmetavanja in podobno, danes še večkrat perečih problemov, kajti v povezavi med podjetji in občinskimi zbori proizvajalcev bodo vsa razpoložljiva sredstva uporabljena zanesljivo kar najbolj koristno in pravično.

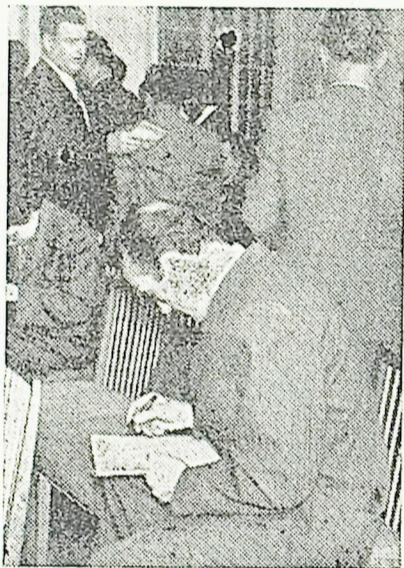
V nadaljevanju je spregovoril tov. Kajtimir tudi besedo o direktorjih naših gospodarskih organizacij. To zato, ker se vedno še vse prepogosto čujejo na njihov račun posplošene kritike, ki nas odvajajo od tega, da bi napravili jasno ločnico med nekaterimi slabimi ter večino prizadevnih in dobrih direktorjev. Le-tem gre za sluzga, da so znatno pripomogli k doseženim rezultatom. Vsekakor posplošene obtožbe ne vplivajo vzpodbudno na direktorje gospodarskih organizacij. Zaradi tega je treba v vsakem konkretnem primeru jasno oceniti, kaj je resnično in kaj ni ter ločiti anarhistične tendence od zdrave in konstruktivne kritike. Vodilnim upravnim in tehničnim kadrom v naših gospodarskih organizacijah pa je tov. sekretar priporočil, da lahko prav oni občutno pripomorejo k uveljavljanju delavskih svetov, s tem pa tudi k svoji lastni oceni o tem, koliko se ta ali oni med njimi trudi in koliko je uspel v razvijanju delavskega samoupravljanja ter v skrbi za boljše življenjske in delovne pogoje neposrednih proizvajalcev.

»Skrb za človeka, za njegove delovne in življenjske pogoje, je danes za

nas temeljno vprašanje,« je nadaljeval tovariš Kajtimir in dodal, kako so nekatere kritike na račun življenjske ravni večkrat zgrajene na nerealnih osnovah. Tega problema ni mogoče rešiti z enostranskim dviganjem plač mihi z administrativnim zniževanjem cen, pač pa z večanjem delovne stornosti, varčevanjem in podobno, skratka, sodelovati mora slednji dela zmožen državljan. Nekateri naši ljudje vse preradi pozabljajo na to, kako se je živel pred vojno, in so slepi za vse, kar smo doslej že napravili za dvig življenjske ravni. In dalje:

NEPRESTANO ŠIRJENJE INVESTICIJ OGRŖA DRUŽBENI STANDARD

»Res je sicer, da bo naša splošna državna politika pripomogla k reševanju tega problema z odstranjevanjem obstoječih disproporcij v našem gospodarstvu, s smotno politiko izvoza in uvoza, z investicijami v kmetijstvu, s predelovalno industrijo itd., toda vsi ti ukrepi ne morejo biti kaj drugega kot le dopolnilo in spodbuda povečani in racionalnejši gospodarski dejavnosti, kar pomeni, da je posebno spričo nenehnega povečevanja materialne baze našim gospodarskim organizacijam in komunam ključ za zvišanje življenjske ravni —

Detajl z volitev novega komiteja: oko naše fotokamere je bilo nekoliko indiscretno in je posnelo delegata pri važnem opravilu — obkroževanju imen predlaganih kandidatov

pri nas samih. Za naš okraj je takšna zavestna akcija toliko važnejša, ker spričo skokovitega industrijskega razvoja, ki smo ga v tako kratkem razdobju dosegli, danes že ne gre več zgolj za standard, temveč, če tega ne bomo reševali, že za vprašanje, če bomo sploh uspeli v celoti izkoristiti naše industrijske kapacitete. To poudarjam zaradi tega, ker danes mnogim komunistom in gospodarstvenikom še vedno ni jasno, ali pa iz ozkih partikularističnih razlogov nočejo videti, da neprestano širjenje kapacitet in ustanavljanje novih, večjih podjetij postavlja pred nas z vso ostrino vprašanje družbenega standarda. Pri tem ne gre samo za stanovanje. Stalen dotok nove delovne sile zahteva tudi novih šolskih, zdravstvenih prostorov, povečanja prometnih kapacitet, prehranbene mreže, obrti, uslužnostnih in komunalnih podjetij itd. Danes je torej sprejemljiva in koristna le takšna iniciativa, ki pospešuje skladni razvoj našega gospodarstva in tako prispeva k dvigu življenjskega standarda.

Iz povedanega izhaja, da so torej komunja in z njo vsi organi samoupravnih mehanizmov nosilci borbe za izboljšanje naše življenjske ravni. Važna naloga subjektivnih sil v komunji je torej v tem, da usmerja vse napore in sredstva skupnim nalogam in ciljem. Kar se tiče podjetij in njihove pomoči komunam, bodo morali bistveno pomagati delovni kolektivi, predvsem sindikati. Le-ti so doslej živeli vse preveč v in za podjetja, vsem ko njihove družbene vloge v komunji niso odigrali v želeni meri. Vključevanje delavcev v aktivnem reševanju problemov v komunah je gotovo prvi politični pogoj za harmonični razvoj komunje in za najhi-

trejše izboljšanje naših življenjskih pogojev.

V zvezi s komunalnim sistemom in smotrnim gospodarjenjem se je tov. Kajtimir zavzemal proti delitvi oz. usmerjanju občinskih sredstev za zaprtimi vrati, v ozkem krogu ljudi. Naši delovni ljudje, ki ta sredstva ustvarjajo, so vsekakor upravičeni, da sodooločajo o tem, kam se bodo usmerjala in kako se bodo uporabila ustvarjena sredstva. Pogoste kritike na administrativni aparat občinskih ljudskih odborov pa nam narekujejo, da moramo tudi ekspeditivnost, zakonitost in pravičen odnos do občanov izboljšati. To je seve v marsičem odvisno od kvalitete kadrov upravnega aparata. Zato morajo podjetja občinam pomagati pri reševanju njihovega kadrovskega vprašanja, ne pa — kot se je doslej že večkrat zgodilo, — da nekatera podjetja s preplačevanjem odtegujejo že tako redke strokovnjake iz aparata občinskih ljudskih odborov. Ob tako velikih nalogah občin mora biti skrb vseh občanov, da bo upravni aparat sposoben reševati in izvajati politiko občinskih ljudskih odborov.

RAZVOJ KMETIJSTVA MORA BITI BISTVENO VPRAŠANJE NAŠIH KOMUN

V svojem poročilu o bodočih nalogah ZKJ koprškega okraja je tovariš Kajtimir posebno poudaril naloge, ki so v zvezi z razvijanjem kmetijstva. Dejal je, da že vsebinska stran zasedanj ljudskih odborov kaže na določeno zastavljanje kmetijske problematike pred ostalimi gospodarskimi vprašanji. Kmetijska proizvodnja, odkup, cene, dotok kmetijskih pridelkov na tržišče in v predelovalno industrijo, izkoriščanje vseh možnosti, ki nam nudijo pogoje za razvoj kmetijstva v našem okraju, je treba uvrstiti med bistvena vprašanja naših komun. Le-te se morajo posebno zanimati za to, kako se bodo uporabljala čedalje večja sredstva, namenjena kmetijstvu. Ta skrb pa bi se morala odraziti v konkretnih nalogah in planih občinskih ljudskih odborov. Tudi zbor proizvajalcev bi moral v enaki meri kot za industrijsko proizvodnjo in razvoj socialističnih odnosov v industriji skrbeti tudi za razvoj proizvodnje in socialističnih odnosov na vasi. Dogaja pa se nam, da vlada brezbrizen odnos do neobdelanih površin, imamo pojave slabega gospodarjenja v zadrukah in pa nepravilnega izkoriščanja družbenih sredstev za kmetijstvo. Zadruge morajo z odkupom, kooperacijo, strojnimi in drugimi agrotehničnimi silami materialno spodbujati individualnega proizvajalca. Naš okraj ima še velike možnosti za razvoj povrtinarstva, živinoreje in vinogradništva. To dejstvo se odraža v čedalje večjem interesu za kooperacijo, saj je lahko z večjimi donosi, ki jih je mogoče doseči na ta način, stimuliran sleherni proizvajalec. Mnogokrat pa leže vzroki za to, da kooperacija ne gre hitreje naprej, v samih zadružnih vodstvih, ki marsikje zastajajo za naprednimi težnjami zadružnikov.

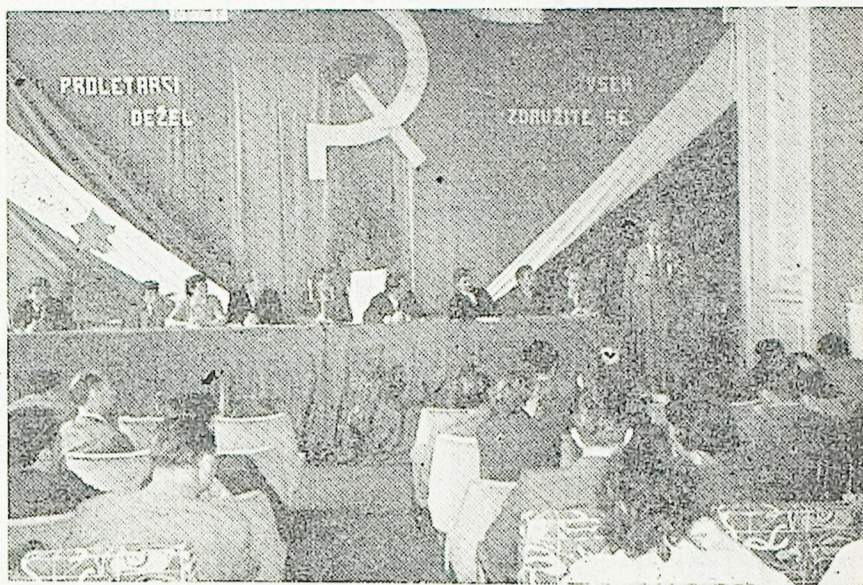
Družbeni plan našega okraja predvideva 20% zvišanja kmetijske proizvodnje. To je velika naloga. Izvršili pa jo bomo, če bomo z vsemi silami razširjali nastopajoče oblike sodelovanja v proizvodnji, in če bomo dosegli, da bo sleherni proizvajalec sprejel naš družbeni plan za svojo obveznost in za svoj plan. S tem bomo največ doprinesli k izboljšanju življenjskih pogojev naših delovnih ljudi v mestu in na vasi, hkrati pa v odpravljanju zaostalosti naše vasi.

NAPREJ V BORBO ZA MIR IN SOCIALISTIČNE ODNOSI V SVETU

V nadaljevanju je tovariš sekretar posvetil dober del svojega poročila uveljavljanju smernic znanega pisma CK ZKJ. Pismo je predvsem napotilo za akcijo slehernega komunista na njegovem delovnem mestu, napotilo za samokritični obračun s samim seboj, ne pa napotilo za splošno kritiko malomeščanskih kritikastrov, ki zavestno skušajo vsako našo težavo in slabost izkoristiti v svoj prid.

V zvezi s tem je tovariš Kajtimir govoril delegatom tudi o kadrovskih vprašanjih in o nekaterih nepravil-

Konferenca v slikah

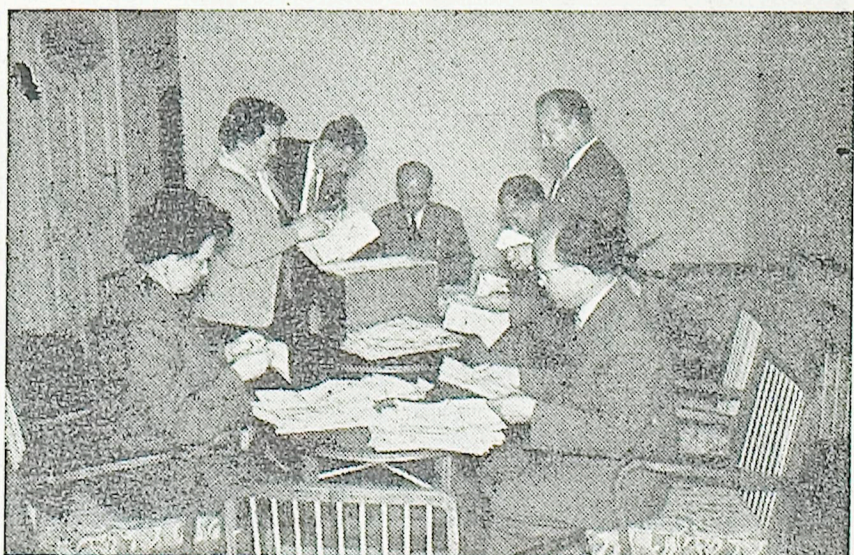
Delovno predsedstvo konference in sprednji del velike dvorane hotela Palace v Portorožu med govorom člana Izvršnega komiteja CK ZKS Staneta Kavčiča

Okrajne konference ZKJ v Portorožu so se udeležili tudi nekateri gostje. Del jih prikazuje naša slika. Od leve proti desni sedijo Milo Vižintin iz Nove Gorice, sekretar OK ZKJ Nova Gorica Tine Remškar, nato delegat Albin Dujc, predsednik OLO Koper, za njim pa član Izvršnega komiteja CK ZKS in predsednik GO ZSS Stane Kavčič, član CK ZKJ Ivan Regent in član CK ZKS Vlado Kozak

Delegatke so se med odmorom zbrale na terasi pred veliko dvorano hotela Palace, v kateri je bila konferenca

Volilna komisija sredi največjega dela, ko jo je presenetil vsepričujoči objektiv našega sodelavca

(Nadaljevanje in konec na 4. strani)

NADALJEVANJE IN KONEC O DELU II. KONFERENCE ZVEZE KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE OKRAJA KOPER

Doživljamo cvetoč socialistični razvoj

(Nadaljevanje s 3. strani)

nostih na tem področju, hkrati pa je načel vprašanje nezadostne skrbi, ki jo kažejo nekatera naša podjetja in kmetijske zadruge glede na usposabljanje in šolanje potrebnih čim kadrov, nadaljnje njegovo opozorilo pa je veljalo bistveno delu našega prebivalstva, ki poudarja kvaliteto izobrazbo šolobvezne mladine ter se spričo svoje nepoučenosti v svojo škodo upira šolski reformi.

H koncu svojega poročila je tovariš Kajtimir omenil tudi manjšinsko vprašanje in dejal:

»Z zadovoljstvom moramo ugotoviti, da smo v splošnem težak problem odnosov do italijanske manjšine uspeli res zadovoljivo rešiti. Da, rešiti tako, da so šovinistični izpadi in nezaupanje med tukajšnjimi državljanji obeh narodnosti — stvar preteklosti. Nihče se ne vprašuje več, kaj je ta ali oni po narodnosti, za vse obstaja le en skupen cilj: napredek naše socialistične družbe. To skladnost med večino in manjšino moramo nenehno voditi tako, da bo na tem koščku naše domovine tudi v bodoče vzor v malem, kakšni naj bodo odnosi med narodi v svetu.«

Zaključil pa je tovariš Kajtimir: »Z enotnostjo in odločnostjo, ki jo je pokazal VII. kongres Zveze komunistov Jugoslavije, naprej v borbo za ustvarjalno izvajanje marksizma v naši socialistični praksi, naprej v borbo za mir in socialistične odnose v svetu, naprej v borbo ramo ob rami s Titom!«

Poročilo sekretarja okrajnega komiteja tovariša Kajtimira so delegati med njegovim govorom večkrat prekinjali s pritrditvami, njegovim zaključnim besedam pa je sledil dolgotrajen val navdušenja.

Po opravljenih formalnostih organizacijskega značaja je konferenca prenehala z delom v plenumu, nakar so se delegati, razdeljeni v tri komisije, ločeno sestali k razpravi o politično organizacijskem poročilu in o poročilu okrajnega sekretarja.

V komisiji za delo članov ZK v komunalnem, delavskem in družbenem upravljanju, ki jo je vodil dr. Svetozar Polič, je razpravljalo 29 diskutantov, v komisiji za organizacijsko-politična in prosvetna vprašanja, ki jo je vodil tov. Julij Titl, je sodelovalo v razpravi 26 delegatov, v komisiji za delo komunistov na vasi, ki jo je vodil tov. Franc Kralj-Petek, pa je razpravljalo 23 delegatov. Razprave v vseh treh komisijah se je udeležilo lepo število žena in mladih delavcev, ki so prav tako kot ostali zelo zrelo in tehtno razpravljali o postavljenih vprašanjih. Delo v komisijah je trajalo v petek dopoldne in popoldne do noči, v soboto dopoldne pa se je nadaljevala razprava v plenumu, ki se je udeležilo več diskutantov, od katerih so delegati posebno navdušeno pozdravili dr. Marjana Breclja, Staneta Kavčiča in predstavnika JLA polkovnika Jožeta Jakomina. Pred tem so predsedniki vseh treh komisij plenumu poročali o vsebini razprav v komisijah, hkrati pa v zvezi s to razpravo predlagali plenarnemu zasedanju ustrezne sklepe v sprejem. S pooblastitvijo plenuma bo novi okrajni komite sprejete sklepe uredil in jih razposlal občinskim komitejem kot napotilo za delo organizacije ZK v nastopajočem obdobju. Tako vse razprave na drugi

okrajni konferenci kot tudi njeni sklepi predvsem odražajo duha VII. kongresa ZKJ, na njem sprejete resolucije, Statuta ZKJ, izvajanje naših najvišjih političnih predstavnikov ter Programa Zveze komunistov Jugoslavije.

Med razpravo v plenumu so bile volitve novega okrajnega komiteja

ZK in revizijske komisije. Imena 51-članskega komiteja in 7-članske revizijske komisije objavljamo na drugem mestu.

Po razglasitvi izida volitev se je v imenu novo izvoljenega komiteja vsem delegatom zahvalil tov. Albert Jakopič-Kajtimir, nakar so navzoči z dolgotrajnim odobravanjem sprejeli

besedila pozdravnih brzojavk generalnemu sekretarju ZKJ tov. Titu in Centralnemu komiteju ZK Slovenije.

Po končani konferenci so se na novo izvoljeni člani okrajnega komiteja sestali na svojo prvo sejo ter ob prekipevajočem soglasju spet izvolili za sekretarja okrajnega komiteja tov. Alberta Jakopiča-Kajtimira.

IZ RAZPRAVE TOVARIŠA MARJANA BRECLJA

Zavestna disciplina je pogoj za uspeh

V svojem govoru v razpravi je član CK ZKJ in zvezni sekretar za blagovni promet Marjan Breclj najprej poudaril izredno aktivnost, ki so jo v zadnjih letih v koprskem okraju razvili komunisti in sploh vsi delovni ljudje. Na konferenci je čutili, kako komunisti iščejo poti in rešitve za mnoge probleme, ki nastajajo na tem področju ob naglem razvoju in napredku. Prav posebej pa je podčrtal:

»Nujno potrebno je, da v okviru našega partijskega dela, najsi bodo komunisti kjerkoli na delu, najdemo način, kako dejansko zagotoviti v našem celotnem političnem življenju, in če konkretno govorimo, v gospodarskem življenju, enotnost naše politike. Vprašanje enotnosti v izvajanju naše gospodarske politike je vprašanje, ki ga mora videti ZK in mislim, da je naša ZK edini porok, ki lahko zagotovi, da se osnove naše gospodarske politike izvajajo enotno. V praktičnem življenju smo v velikih težavah v tem, ko se interesi posameznih gospodarskih enot in družbeno-političnih enot vsekakor med seboj krešejo. Toda treba je najti v okviru političnih organizacij takšen način dela, da bo ta normalna protislovja, ki se pojavljajo v vsakdanjem življenju poedinca kot skupnosti, vsklajeval. V okviru organizacij ZK in med članstvom ZK moramo najti takšen način dela, ki bo naravna protislovja in kresanje interesov vsklajeval v smislu enotne gospodarske politike.«

Za nas je program, ki smo ga postavili na VII. kongresu, obvezen, vsak član ZK ga mora izvajati. In v praktičnem življenju moramo doseči disciplinirano izvajanje programa, tako v vprašanju celotnega razvoja Jugoslavije in vsake enote Jugoslavije v smislu enotne politike. Za razvoj Jugoslavije, ki je nagel, je izredno pomembno, da je VII. kongres med svojimi sklepi in zaključki postavil tudi vprašanje discipline, na drugi strani pa je važno, da v naših organizacijah vzbudimo čimvečjo svobodo akcije. Naša disciplina je v tem, da se jasno zavedamo osnovnih postavk programa, da to na vsakem mestu izvajamo, da pa smo v izvajanju nalog čim iniciativnejši in svobodnejši.«

Po vsej Jugoslaviji, je poudaril tov. Breclj, se postavlja vprašanje, ali so naše organizacije, naša ljudska samouprava, komune itd.

spodobne izvajati našo gospodarsko politiko. Ves sistem je iz leta v leto bolj usmerjen v to, da večina vseh poslov prevzemajo komune. V koprskem okraju je v tej smeri moč ugotoviti lep napredek. Prav zaradi naglega in močnega gospodarskega razvoja tega področja pa stoji pred okrajem vsako leto večja odgovornost za stabilizacijo gospodarstva na

tem področju. Nato je tov. Breclj govoril o politiki delitve dohodka ter poudaril, da gre tudi tu za enotno politiko, začeni od zadr. zveze do vseh organizacij in podjetij, pri čemer je treba zastopati stališče koncentracije sredstev. V zvezi s splošno stabilizacijo pa je tov. Breclj še posebej opozoril na politiko cen. Naš sistem mora zagotoviti gospodarstvu takšno

IZ GOVORA ČLANA IZVRŠNEGA KOMITEJA CK ZKS STANETA KAVČIČA

Po tej poti krepko naprej

Za dr. Marijanom Brecljem je posegel v razpravo tudi član Izvršnega komiteja CK ZKS tov. Stane Kavčič, ki je med drugim dejal:

Tovariš Stane Kavčič med govorom

»Vedno se razveselimo konference, ki je značilna po tem, da je njena razprava usmerjena na vsakdanja konkretna vprašanja, s katerimi se borimo. Če v takšno organizacijo konference povežemo še splošno smer in linijo, ki jo je dal VII. kongres ZKJ, potem se mi zdi, da bi bili komunisti za praktično življenje dovolj oboroženi, da morejo reševati vse probleme.«

Dva vzroka naglega vzpona

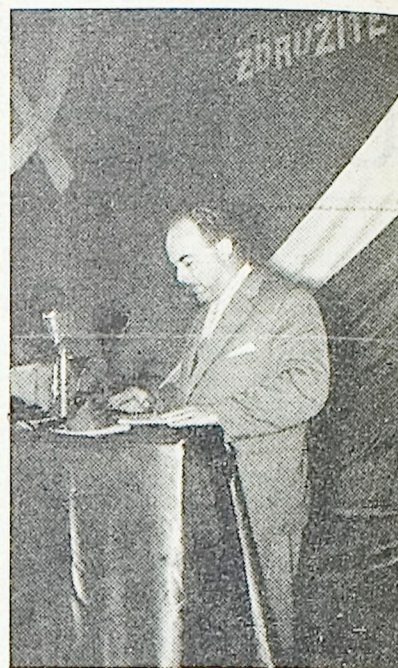
Potem ko je ugotavljal, kakšno je bilo na koprskem področju stanje ob I. konferenci in kakšno je stanje ob II. konferenci, je tov. Kavčič nadaljeval: »Na tem področju imamo danes lep in izreden gospodarski vzpon. Kje so vzroki za takšen vzpon, za takšen napredek, ki ga vidimo in čutimo? Vzroka sta dva: objektivni in subjektivni. Objektivni je v tem, da je bilo na tem področju vloženi razmeroma precej sredstev. V štirih letih je bilo vloženi 26 milijard investicij. In to mora že nekaj pomeniti, saj je to investiranje precej nad povprečjem Slovenije in zaostalejših okrajev Jugoslavije. Subjektivni vzroki pa so v tem, da so bile subjektivne sile, vodstvo in politični ljudje sposobni pravilno sprejeti in razporediti sredstva, ki so bila dana temu področju.«

To oboje je treba upoštevati, zakaj drugo brez drugega bi ne dalo toliko uspehov, takšnega napredka. V skladu s tem razvo-

jem pa so se brez dvoma spremenile tudi splošne in politične razmere. V političnem smislu je značilno to, da je mogoče ožji krog komunistov, aktivistov, strokovnjakov in gospodarskih operativcev nekako vlekel ves ta voz razvoja naprej. Bil je tudi v operativnem smislu močan mobilizator in iniciator. Hkrati z materialnim razvojem, z likvidacijo negativnih ostankov, ki jih je pustilo prejšnje stanje, se tako jasno vidi in čuti, da so se začele porajati močne tendence po čimbolj demokratični liniji in po vsem, kar navadno pojmujejo kot družbeno in delavsko samoupravljanje. Zato se mi zdi popolnoma pravilna orientacija, ki je bila zlasti tako jasno postavljena v referatu tov. Kajtimira.«

Skrite rezerve in skladnost odnosov

Z izpremembo objektivnih razmer, z materialnim razvojem so se zdaj na široko odprli pogoji za neposrednejšo iniciativo delovnih ljudi, za delavsko in družbeno upravljanje, za večje uveljavljanje socialistične demokracije. Ker pa je treba iti v to smer z jasnim stališčem in zavestjo, se komunisti ne smejo demobilizirati, ampak odločilno vplivati kot subjektivni faktor vsega nadaljnega razvoja. »To je tem važnejše zaradi tega, ker bo bodoči gospodarski in politični vzpon tega področja vsekakor morda v mnogo večji meri kot sedaj zavisel od tega, do kolikšne mere boste vi sposobni izkoristiti obstoječe kapacitete in rezerve. Te rezerve so v vsakem oziru znane in morda nikjer v Sloveniji tolikšne, kot na tem področju. Boj v iskanju teh rezerv ne bo lahak in morda bo treba včasih celo zaplavati proti toku. Če hočete ohraniti sedanjí tempo razvoja, se bo treba nujno tako usmeriti, mobilizirati komuniste in ostale delavce v to smer, tja, kjer so skrite vse rezerve. Za nadaljnji razvoj komunalne politike, ko so narasla sredstva podjetij in občin, bo treba vzeti naslednji koncept: podjetjem ne bi smeli puščati več sredstev kot doslej, podjetja naj bi dajala sredstva za komunalna vprašanja, za stvari, na katerih so njih delavci najbolj zainteresirani. Potrebno je torej tesnejše sodelovanje med podjetji in komunami. Tu imamo danes opravka z dvema napačnima tendencama. Prva: v podjetju pravijo, pustite nam denar, da ga bomo koristno naložili. Druga: pri komuni pravijo, dajte nam denar, da ga bomo porabili za skupne potrebe. Potlej se pa ne morejo zediniti. Prvih ni bilo, da bi s komune prihajala pobuda, da od tam predlagajo, v kakšne namene naj bi šla sredstva. Sredstva, ki jih komuna dobi od podjetij,

Tovariš Marjan Breclj razpravlja

politiko cen, ki bo v skladu z razvojem okraja in v skladu s svetovnim gospodarstvom.

pa naj bi se v kar največji meri uporabljala za tiste objekte in tiste stvari, od katerih bi imeli kolektivi, ki sredstva dajejo, neposredno korist. S tega stališča je treba okrepiti sodelovanje med komuno in podjetji, bolj posegati v podjetja, se z njimi pogovoriti in posvetovati, pri čemer naj odigra odločilno vlogo tudi zbor proizvajalcev.«

»Sprehajalcev, špekulantov in licitatorjev ne potrebujemo!«

V nadaljevanju svojega govora je nato tov. Kavčič postavil nekaj kritičnih pripomb k raznim pojavom, kot so licitiranje za višje zaslužke, fluktuacija itd. »Praksa nam kaže, da s takšnimi licitatorji, sprehajavci in špekulantmi ne more uspevati nobeno podjetje. Podjetja prosperirajo samo s tistimi delavci, s tistimi kadri, ki živijo in delajo v podjetju in so s kolektivom tesno povezani. Mislim, da bi se moral zbor proizvajalcev postaviti na stališče, da takšnih sprehajalcev, špekulantov in licitatorjev ne potrebujemo. Tako stališče bi morali sprejeti, kajti tudi to je eden izmed elementov stabilizacije. V zvezi s fluktuacijo bi morali reči: če si soliden delavec, strokovnjak in politično razgledan, ne boš špekuliral in licitiral. Vendar pa je treba stvari prav postaviti, zakaj za licitacijo morata biti vedno dva, tisti, ki več terja, in tisti, ki več da. Pogoji za to, da takšna vprašanja ostreje postavimo in jim napovemo boj, so danes že zreli.« (Viharen aplavz).

Med nekaterimi gospodarskimi vprašanji je tov. Kavčič govoril tudi o gradbeništvu in nekaterih pojava in investiranja. V zadnjih štirih letih so za 80% porasla sredstva, ki jih vlagamo v investicije. Vprašanje pa je, ali se je skladno s tem povečanjem investicijskih sredstev povečala tudi materialna zmogljivost gradbeništvu. Po splošni oceni je zmogljivost narasla komaj za 10%. Tu mora torej priti do veljave zakon ponudbe in povpraševanja. Če bi imeli več gradbenih podjetij, bi lahko govorili z njimi v ostrejšem jeziku o njihovih slabostih in napakah. Toda v takšnem položaju naenkrat in v celoti te problematike ni moč rešiti.

Glede kmetijstva pa je tov. Kavčič izrazil mnenje, da po njegovem občutku v kmetijstvu koprskega okraja stvari še vedno niso postavljene tako dobro, kakor so postavljene v gospodarskih organizacijah in podjetjih. Podobno je, kakor da je kmetijstvo nekoliko zanemarjeno in mu manjka jasne in bolj konkretne akcije. Poskrbeti bo zatorej treba, da se bo ob močni akciji začelo tudi kmetijstvo močneje izražati v skupnih naporih delovnih ljudi za višjo življenjsko raven.

Gostje in delegati so vstali in z navdušenim ploskanjem pozdravljajo izvolitev novega Okrajnega komiteja ZKJ Koper, ki šteje odslej 51 članov

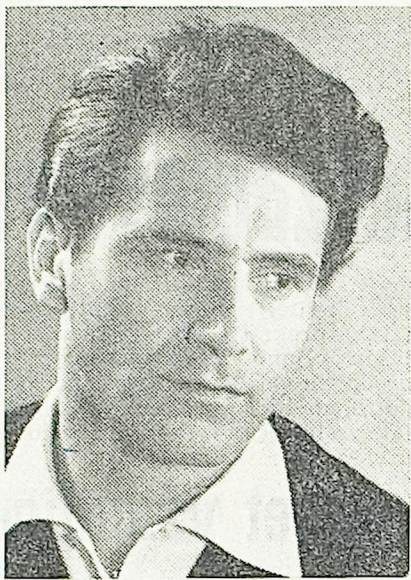
UMETNIŠKI VEČER BESEDE IN GLASBE V KOPRU

Vzgoja h glasbeni dojemljivosti

V ponedeljek, 12. t. m., je priredila Glasbena šola v Kopru tretji umetniški večer v tekočem šolskem letu. Razen domačih profesorjev (pianistka Ivanka Lipoglavšek in sopranistka Jerica Ferluga-Cetin) je v glasbenem delu programa sodelovala še violinistka Olga Skalar iz Ljubljane, z recitacijami pa član SNG iz Trsta Milan Baloh in filmski igravec Janez Čuk iz Ljubljane. Slišali smo violinske skladbe Vivaldija, Bravničarja in Felberja, klavirske opuse Škerjanca, Kunca in Lovca ter samospeve Hatzeja in Simonitija. Recitatorja pa sta nam predstavila nekaj pesmi Puškina, Gradnika, Strniše, Zupančiča, Ketteja, Li-Tai-Poja in Heineja. Tako v izboru, kot v izvedbi je bil večer na visoki kvalitetni ravni. Dvorana je bila polna.

Pravzaprav nam že to golo naštevaje podatkov kot običajna, informativna časopisna vest pove, da imamo tudi v Kopru zametek glasbenega življenja, možnost aktivnega in pasivnega kulturnega izživljanja, obenem pa vzgajamo sedanje in bodoče glasbeno občinstvo. Letos so bili trije taki večeri, namenjeni sprva predvsem gojencem glasbene šole. Razen gojencev so se jih udeleževali zlasti njihovi starši. Že tretji večer pa je pokazal, da se je ta krog razširil in da je prihitelo na prireditve tudi občinstvo, ki nima z glasbeno šolo tesnejše zveze. Tako je postala intimna in akustična dvorana glasbene šole skoraj premajhna. To je kaj razveseljivo dejstvo in nedvomen uspeh, brez ozira na vzrok, to se pravi bodisi, da je to posledica prvih dveh kvalitetnih večerov ali iznajdljivosti in popestritve sporeda pri tretjem večeru z recitacijami.

Navada je, da časopisni poročevalec ob takih večerih obširneje piše o nastopajočih, ocenjuje njihovo igro, recitacijo, odziv pri občinstvu. Ne zamerite, če tokrat ne bo tako. Prav gotovo ne zato, ker tega izvajalci ne bi zaslužili ali ker ne bi mogli povedati pohvalne ocene, ampak iz povsem preprostega vzroka: poznamo jih in cenimo. Vsaj vsi tisti, ki budno spremljamo naše kulturno življenje. In naj bom popolnoma odkrita — pri superlativih je težko najti novih izrazov prizna-

MIHA BALOH, član SNG iz Trsta, je navdušil mlade in starejše poslušalce na Umetniškem večeru iz glasbe

nja, ne da bi človek ponavljal že povedano.

In morda se ne motim, če napišem, da je prav pri teh prireditvah veliko bolj pomemben vzgojni moment kot pa osebni uspeh izvajalcev. Da to razumejo tudi oni dokazuje njihova pripravljenost in požrtvovalnost, kajti skoraj v dolžnost si štejem, da zapišem, da sodelujejo gostje

skopim kritjem stroškov, domači pa brezplačno. Tako razumevanje je danes redkost in prav gotovo zasluži pohvalo.

Vzgojni moment pa je na dlan: naše letos sicer pestro kulturno življenje (Primorske prireditve) je bilo pičlo na glasbenih prireditvah. Radio, plošče in še tako kvalitetna amaterska dejavnost nam tega ne zadošča, predvsem pa odpove pri sistematični in prepotrebni glasbeni in splošni kulturni vzgoji in rasti otroka. Tudi to področje dejavnosti sodi v kulturno poslanstvo glasbene šole, morda še tem bolj, ker je le nižja in zato ne more dati kvalificiranega strokovnega kadra, lahko pa v svojih gojencih vzbudi zanimanje in veselje do glasbe ter jih pripravi do tega, da se bodo posvetili glasbenemu poklicu kot produktivni ali reproduktivni umetniki. To pa bodo ugodne posledice, v katere lahko zdaj le upamo, kajti v umetnosti ni nikoli in v nobenem primeru mogoče pokazati uspehov čez noč, niti čez leto ali dve.

Na koncu samo majhen, ilustrativni podatek, ki sodi k popolni informativni vesti in osvetljuje zanimanje za tovrstne prireditve in izvajalce, ki jih občinstvo pozna: recitatorja Miha Baloh in Janez Čuk sta po končanem sporedu tri četrt ure delila avtograme, nekateri odrasli poslušalci pa so se prišli osebno zahvaliti za lep umetniški večer.

Z. L.

Razstava Baletne šole v Kopru

ob 10-letnici ustanovitve in plodnega dela

Ta teden (od 11. do 18. maja) privablja gledališka avla v Kopru številne obiskovalce: Baletna šola je pripravila razstavo, ki pregledno kaže njeno delo v času 10-letnega obstoja, obenem pa priča o izredni vztrajnosti, pogumu, načrtnosti in uspehih v tem desetletnem delovanju. Številni graf. koni, slikovni material s predstav, kostumi, skice scen in kostumov, lepaki prireditev, ki jih je pripravila šola ali pri katerih je sodelovala, note, plesna in glasbena literatura, ki se je posluževalo vodstvo pri svojem delu, zgovorno izpričujejo uspehe in plodno udejstvovanje. Naj naštejemo nekaj števil, ki to potrjujejo:

V 10 letih delovanja je imela Baletna šola preko 300 nastopov, celovečernih in solističnih, ogledalo si jih je 96.748 oseb. Kraji gostovanja in nastopov: Koper, Smedela, Izola, Strunjan, Piran, Portorož, Lucija, Sečovlje, Korte, Smarje, Marezige, Pridvor, Dekani, Skofije, Ankaran, Valodra, Kozina, Bled, Trst, Buje, Umag, Novigrad, Materada, Babiči, Kaštel, Bertoniča. Sodelavci pri Baletni šoli so bili razen učiteljev baleta še številni glasbeniki, scenografi, kostumografi, recitatorji. V času svojega obstoja so gojenci in učitelji Baletne šole nastudirali 19 baletnih del, številne solistične plesne in sodelovali s plesi pri 14 dramskih delih. Ko gledamo seznam ustanov, društev in šol, kjer so sodelovali, jih naštejemo kar 36.

Trenutno ima šola 53 gojencev, 3 učne moči (baletni mojster STANISLAV HITI in baletni učiteljici VUKA HITI-KUMAR in DANA RENČELJ). Poučujejo po učnem načrtu za nižje in srednje baletne šole.

Naj ob koncu omenimo še to, da bodo imeli kmalu nov baletni večer v počastitev 10. obletnice svojega obstoja, in sicer bomo lahko videli v koreografski obdelavi tale glasbena dela: Mozart — Sanje male spominčice, Ronjgov — Čače moj in Armid — Povedni mož. Takrat bomo pa lahko spregovorili o šoli kaj več, kot je le naštevaje števil in imen.

Na sliki: detajli z razstave v gledališki avli.

Z. L.

OB OBČINSKEM PRAZNIKU IN OTVORITVI NOVEGA KULTURNEGA DOMA V AJDOVŠČINI

Koncert pevskega zbora DPD Svoboda

Ajdovščina je proslavila svoj občinski praznik v soboto, 3. maja s posebnim kulturnim dogodkom: odprli so nov kulturni dom z moderno urejeno dvorano, mešani zbor DPD Svobode pa je imel ob tej priložnosti celovečerni koncert. S tem nastopom je dirigent prof. Cene Matičič praznoval tudi 20-letnico svojega zborovskega udejstvovanja.

Zdaj šteje pevski zbor v Ajdovščini 26 pevk in 22 pevcev. Po nekaj mesečnem študiju so zdaj na koncertu dokazali, da tvorijo homogeno celoto, nastudirali so stilni program narodnih pesmi,

med katerimi sta tudi dve ruski. Tako za zbor kot za občinstvo je ta program najprikladnejši, čeprav je izvedba narodnih pesmi zelo kočljiva zadeva. Zasluga zbora in njegovega dirigenta je pravilna interpretacija in odlična vokalizacija. Zelo prijetno zveni solistični duet mladega baritonista Winklerja in njegove sestre Slokarjeve. Posebno občuteno pada prof. Matičič tudi svojo solistično partijo v ruskih pesmih »Kraguljčki« in »Večerni zvon«.

Zelo umestna je bila zamisel recitiranja besedila vsake pesmi pred izvedbo. Čudovito preprosto

— narodnim pesmim prav primerno — jih je recitirala Marica Robičeva.

Tako je doživela Ajdovščina po enem letu zopet lep pevski koncert, ki je še bolj povzdignil otvoritev nove dvorane in slovesnost občinskega praznika. Občinstvo v nabito polni dvorani se je s svojim navdušenim ploskanjem pridružilo čestitkam predstavnikov občine, Okrajne zveze prosvetnih društev in Svobode. —lik—

ILIRSKA BISTRICA

Po uspelem prvomajskem nastopu DPD Svoboda v Ilirski Bistrici, sta gostovala folklorna skupina in oktet s svojim veselim programom v Mučičih na Hrvaškem.

JELŠANE

Prosvetno društvo iz Jelšan je 27. aprila gostovalo v Zabičih, 4. maja pa v Anhovem. Nastopil je pevski in tamburaški zbor, folklor in dramska skupina. Zdaj so prosili PD Slogo, naj bi s tem programom gostovalo tudi na Pregarjah, v Podgradu in Klancu.

KONCERT V PORTOROŽU

V ponedeljek, 19. t. m., bo v Ljudskem domu v Portorožu v počastitev rojstnega dne maršala Tita prvi koncert pevskega zbora DPD Svobode. Nastopil bo oktet, društveni pevski zbor in solista tovariša Rojc in Zega. Pevski zbor vodi požrtvovalni dirigent prof. Miran Hasl.

PRIDVOR

V okviru občinske revije kulturnoprosvetne dejavnosti koprskih občin, bo v nedeljo, 18. t. m. gostovalo prosvetno društvo Hrvatini v Pridvoru. Nastopil bo pevski zbor, dramska, folklorna in recitatorska skupina.

IZOLA

Godba na pihala, ki je ob prvomajskem praznovanju prvič nastopila pred široko javnostjo, bo v nedeljo, 18. maja gostovala v Kortah. Za nastop so se godbeniki dobro pripravili, ker je to prvo gostovanje izven domačega kraja.

Odkritje spomenika Srečku Kumru

Okrajna ljudska odbora v Gorici in Kopru in občinski ljudski odbor v Dobrovem so sprejeli pobudo Učiteljskega pevskega zbora Slovenije »Emil Adamič« in bodo postavili v Kojškem v Brdih spomenik velikemu slovenskemu umetniku Srečku Kumru.

Srečko Kumar je bil pionir naprednega slovenskega zborovskega ustvarjanja. Njegov pomen je za razvoj naše glasbene kulture izredno velik. Bil je eden največjih vokalnih dirigentov in sodernih oblikovalcev na-

prednih pesmi, ki je znal navdahniti glasbene ustvarjalce za ustvarjanje nestetih skladb. Povezoval je sklada- telje vseh jugoslovanskih narodov in je naravnost revolucionarno v času največje nacionalne nestrpnosti vzgajal nacionalno kulturo in vnašal v koncertne programe napredne skl- dbe avtorjev vseh jugoslovanskih narodov. Srečko Kumar ima ogromne zasluge, da se je v letih fašizma ohranila slovenska pesem in slovenska kultura na Primorskem.

Spomenik Srečku Kumru bo Učiteljski pevski zbor odkril na dan občinskega praznika v Kojškem dne 25. maja v njegovi rojstni vasi v Kojškem. Njegov lik je izdelal akademski kipar Boris Kalin. Ob tej priliki bodo v Kopru in v Brdih tudi druge slovesnosti.

Na predvečer odkritja spomenika bodo v Portorožu odkrili spominsko ploščo na hiši, kjer je Srečko Kumar umrl. Popoldne pa bo v Tartinijevem gledališču v Piranu svečana akademija, na kateri bodo sodelovali Glasbena šola iz Kopra, katere ustanovitelj je bil Srečko Kumar, Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič« in drugi.

Drugi dan bo v Kojškem slavnostna občinska seja, spominska svečanost na grobu, odkritje spominske plošče na rojstni hiši in odkritje spomenika. Popoldan pa bo skupni nastop pevskih zborov z godbo Ljudske milice in še druge spominske slovesnosti.

Ob tej priliki bo obiskalo Brda večje število pevskih zborov, ki bodo gostovali po briških vaseh. Odbor za postavitev spomenika bo ob tej priliki izdelal tudi posebno brošuro, v kateri bodo razen člankov o delu in pomenu pokojnega Srečka Kumarja tudi tehnični prispevki o gospodarskem, zgodovinskem in kulturnem pomenu naših Brd. To bo obenem prva večja brošura, ki bo v besedi in sliki prikazal življenje in razvoj Brd.

Ta dan, ki je obenem praznik mladosti, bo tudi posebni praznik za prosvetne delavce, saj je bil pokojni Srečko Kumar eden med največjimi vzgojitelji naše dobe. Dedščina njegovega poslanstva še vedno oplaja naše zborovodje in pevske zборе.

OZE ZORN

DIVAČA

V nedeljo, 27. aprila je nastopila v Divači dramska družina PD »Vremščica« iz Vrem z Ocirkovo dramo »Ko bi padli oživilci«. Igralci, domala vsi mladi, so v igro vložili mnogo truda in prostega časa in jim gre zato vsa pohvala. Pričakovati je, da bo mlada družina tudi vztrajna ter da bo tako žela še večje uspehe.

V začetku tega meseca je bila v Ljubljani petnajsta javna radijska oddaja neznanih talentov. Prvo mesto je tokrat osvojil tenorist Rafael Rojc iz Portoroža. Komisija mu je prisodila 77 točk od 80 možnih. Rojca smo spoznali v Kopru na drugi reviji pesmi in glasbe, od koder je tudi naša slika. V Ljubljani je pel arijo iz opere »Marta« in napolitansko popevko »Nezvesto srce«, njegov nastop pa so ocenili takole: »Mehak in topel glas, prikupen nastop in dokajšnje tehnično znanje so mu zasluženo prinesli prvo mesto. Mlad tenorist je vsekakor obet, saj kaže, da mu ne manjka volje do resnega dela in učenja.«

Krepijo se vezi med šolo in delavnico

Vajenska šola za razne stroke v Izoli ima tri oddelke: kovinski, lesni in avtomehanski. Letos jo obiskuje 260 učencev v gospodarstvu. Štiri dni v tednu delajo v podjetjih, dva dni v tednu pa poslušajo predavanja iz strokovnih in splošnih predmetov. Šola je triletna in je v štirih letih svoje obstoja izšolala skoraj 450 učencev, ki danes s širokim strokovnim znanjem, kolikor jim ga pač more dati šola, dosegajo lepe delovne uspehe v najrazličnejših podjetjih.

Da so danes učni uspehi dobri, je med drugim iskati vzrok tudi v tem, da ima šola stalni učni kader, med katerim je šest strokovnih učnih moči. Ti predavatelji stojijo pred nelahko nalogo. S svojimi učenci se vidijo le dvakrat tedensko pri celodnevem pouku, ki traja osem do devet ur. Šolska predizobrazba učencev pa je dokaj različna. Praviloma so pogoj za sprejem v avtomehanski oddelek opravljeni štirje razredi gimnazije, za sprejem v kovinski oddelek trije in za lesni oddelek dva razreda gimnazije ali njej sorodne šole. Ker pa je pomanjkanje po vajencih teh strok dokaj veliko, so možni razni spregledi, ki povzročajo neenotnost ravni osnovnega znanja. Razen tega pa ima nestrnjen pouk še to slabo stran, da je tempo študija hitrej-

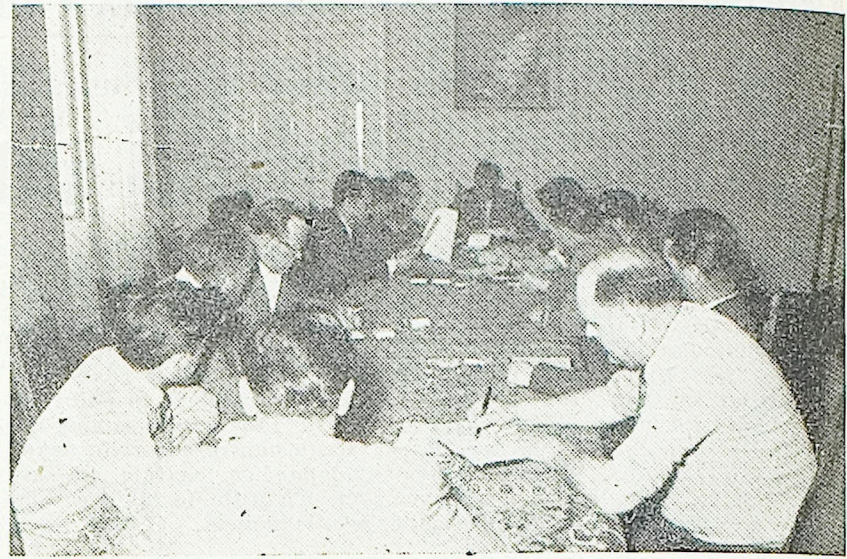
ši kot pri tistih učencih, ki obiskujejo šolo vsak dan. Je pa zato treba, da podjetja, v katerih so ti učenci zaposleni, bolj intenzivno skrbijo za njihovo praktično delo in učenje v obratih.

Gre za to, da se utrdi vez med teoretičnim šolskim poukom in praktičnim delom v delavnicah, da se vajenci izučijo raznih delovnih operacij in da se ostvari sistematičnost šolanja v taki obliki, kot je že vpeljana v nekaterih večjih podjetjih. Tako na primer imajo vajenci v podjetju TOMOS in Mehanotekhnika vse možnosti temeljitega praktičnega dela pod vodstvom mojstrov, kar jim omogoča, da koristno povezujejo teoretično znanje s prakso. Žal pa te povezave med šolo in delavnico ni v nekaterih manjših delavnicah, kjer imajo vajenci le možnost, da se priučijo določene obrti, ne glede na to, ali je praktično delo vzporedno s snovjo, ki jo obravnavajo v šoli.

Pomembna vez med šolo in podjetjem je delavniški dnevnik, ki je pismeni dokaz, kako se učenec uči in napreduje v šoli in delavnici, kako postopoma spoznava material, s katerim dela, orodje in stroje. Ta dnevnik služi mojstru kot vodilo pri dodelitvi praktičnega dela po učnem načrtu. Po drugi strani pa vodnje dnevnika navaja vajenca na

red, točnost, doslednost in mu vzbuja čut za estetiko.

Vajenska šola za razne stroke v Izoli sodi torej med kovačnice mladega obrtniškega kadra, ki bo v prihodnjih letih zamašil veliko vrzel, ki ji pravimo: občutno pomanjkanje kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev v naših podjetjih. Učni uspehi so zelo zadovoljivi, saj je lani z uspehom zaključilo šolsko leto 91 % učencev. Letos bo ta odstotek verjetno višji in konec šolskega leta se bo 64 učencev z zrelostnim spričevalom v žepu ter s solidnim strokovnim znanjem, pridobljenim s triletnim šolanjem in prakso, vključilo v našo proizvodnjo kovinske, avtomehanske in lesne stroke.

S ponedeljske razširjene seje sveta za notranje zadeve OLO Koper, ko šef prometnega oddelka TNZ Lojze Štritof daje poročilo o stanju prometa in o njegovih številnih problemih v zadnjem obdobju

Povečan promet zahteva večjo disciplino

O trenutni problematiki razvojnega stopnje našega cestnega prometa v zvezi z bližnjo turistično sezono, ko želimo, da bi se promet čim bolj nemoteno in v redu odvijal, so v ponedeljek razpravljali člani okrajnega sveta za notranje zadeve in splošno upravo skupno s predstavniki okrajnega sveta za promet in zastopniki nekaterih organizacij, ki so v neposredni zvezi z razvojem prometa. Predvsem so govorili o preventivnem delu, o nadaljnji krepitvi prometne vzgoje, ki je doslej dala že obilo razveseljivih rezultatov, o uvajanju novih propagandnih ukrepov za varnost prometa, o konkretnih nalogah za njeno povečanje in tudi o politiki kaznovanja prometnih prekrškov. Tako je bilo med drugim sklenjeno, naj bi občine in tudi podjetja izboljšala svoj odnos za ureditev cestniš in postajališč s tem, da bi z lastnimi sredstvi urejevala najbolj kritične točke, ali pa, da bi tam, kjer je to nujno potrebno, kot je n. pr. v Koprju, uredile občine peš poti. Svet je tudi sklenil priporočiti, da bi vsa gostišča prodajala brezalkoholne pijače za šoferje, seveda po primernih ceni. Prav bi tudi bilo, če bi organizirali na glavnih cestah stalno telefonsko službo, ki bi omogočala hitrejšo obveščanje o dogodkih na cesti. Tudi hitrost vožnje bi morali na marsikaterem cestnišču omejiti, ob cesti pa postavljati posebne signalne znake nevarnosti. Člani sveta so bili tudi mnenja, da bi bilo potrebno politiko kaznovanja prometnih

prekrškov izpopolniti tako, da bi vsak kršitelj resneje občutil kaznen za prekršek. Da bi bila vzgoja državljanov v cestnoprometnih predpisih še temeljitejša bo pa potrebno tudi v prihodnje prirediti vrsto tečajev tako za voznike

kot za pešce. Le s seznanjanjem nevanosti, ki preži na vsakega neprevidnega koristnika cest, bo možno doseči večjo disciplino in zmanjšanje števila prometnih nezgod, so zaključili člani sveta. Sv

Zopet vžigalice v rokah otrok

Prizgane vžigalice so pa že tako mikavne, da bi se človek z njimi kar naprej igral. Plamenček lepo trepeča in se bleščeče svetli. Saj to je vendar čudovita vaba za otroke!

Do takega zaključka sta prišla tudi Dario in Marino, majhna brata, ko sta 30. aprila neopazno odnesla iz kuhinje vžigalice. Da bi plamenček dalj časa gledala, sta vzela s seboj še svečo. Odšla sta na dvorišče. Starejši Dario je prižgal vžigalice, mlajši Marino pa je na plamenu sveče prižgal koruzno palico. Ko je ta lepo zagorela, je z njo nekaj časa stopal sem in tja po dvorišču, nato pa zavil proti lopu. Seveda je bilo v lopu, kot v vseh drugih kmečkih lopah, precej slame, ki se je takoj ob dotiku z gorečo koruzno palico vžigala. Močno je zagorelo in nesreča je bila tu. Dario, že nekoliko večji, je tekkel po mamo, ji povedal, da gori, in v strahu zbežal. Mlajši Marino, pa je verjetno ves prestrašen izgubil orientacijo in je obstal na vratih goreče lope. Ko je mati pritekla, ga je zagledala skozi gosti dim — in mati, kot vse dobre matere, misleč le na sina, je stekla in ga na pol zadušenega prenesla na varno. Kaj bi se zgodilo, če matere ne bi bilo doma in kakšna nesreča bi zadela družino Alojza Rodele, si lahko predstavljamo.

Res, da je do tal pogorela lopa in v njej spravljena samokolnica in razne druge premičnine: deske, slama in latve za vinograd in da je burja, ki je tega dne močno pihala, prenesla požar še na sosedovo lopo in tako oškodovala družino Rodele za približno 180.000 dinarjev, vendar so to vse stvari, ki jih človek s trudom in delom ponovno ustvari. Važno je, da je bilo življenje človeka, v tem primeru otroka, rešeno.

Omeniti je treba, da je bilo razen življenja otroka v veliki nevarnosti celotno stanovanjsko poslopje prizadete družine, ki je tudi delno poškodovano. Zaradi močne burje pa je obstajala možnost, da bi se požar razširil tudi na več hiš, ker sta goreli lopi in poslopje skoraj sredi vasi. Da ni do tega prišlo, gre hvala požarovalnim gasilcem iz Koprja in pridnim vaščanom, ki so takoj, ko je začelo goreti, iz močno ogroženega stanovanjskega poslopja Rodele, odnesli vse premičnine.

Prav gotovo je, da Marino in Dario ne bosta nikoli več, vsaj dokler bosta otroka, vzela vžigalice v roke, pa če bi jih tudi hotela, jih ne bosta našla, ker bodo vžigalice v tej družini gotovo dobile mesto v hiši, ki otrokoma ne bo dostopno. Ne le družina Rodele, ki je imela res srečo v nesreči, temveč marsikateri družinski oče ali mati, bi moral zelo skrbno paziti, da vžigalice ne pridejo otrokom v roke, saj smo le v prvem tromesečju letošnjega leta imeli v našem okraju 4 požare, ki so jih povzročili otroci — v igri z vžigalicami. Škoda, ki so jo te igre terjale, znaša čez milijon dve sto tisoč dinarjev. V treh primerih so prizadeti privatni lastniki, v enem pa družbeno premoženje.

Res bomo morali skrbneje paziti, v svojo in družbeno korist, da se ne bodo naši otroci igrali s tem zapeljivim plamenčkom vžigalice. M. N.

RESSLOVA SPOMINSKA RAZSTAVA V KOPRSKEM MUZEJU

V soboto, 10. maja, je bila v Okrajnem muzeju v Koprju otvoritev spominske razstave Jožefu Reslu, izumitelju ladijskega vijaka in genialnemu pionirju na različnih področjih tehnike in gospodarstva. O izumitelju in njegovem delu je govoril zbranim občinstvu ob otvoritvi prof. pravne fakultete v Ljubljani dr. Vladimir Murko. Otvoritvi je prisostvoval tudi inž. arh. Ferdinand Ressel iz Trsta, pravnik Jožef Ressler, znan kot graditelj tretjega solkanskega mostu, zgrajenega po drugi svetovni vojni.

Naš muzej — s sodelovanjem republiškega Tehničnega muzeja — se je s to razstavo lepo oddolžil spominu znamenitega moža, avtorja nad 40 izumov, katerih večji del velja še danes, in človeka, ki je večji del svojega dela posvetil Krasu, Istri in Trstu.

Visoko priznanje za uspešno delo

Odbor za organizacijo I. mednarodnega sejma obrti, ki je bil konec preteklega meseca v Beogradu, je podelil Vajenski šoli za razne stroke v Izoli za razstavljene predmete v okviru izložbe »Obrtniški podmladek« srebarno medaljo in denarno nagrado 75 tisoč dinarjev ter tri zlate plakete posameznim razstavljavcem ter 20 tisoč dinarjev.

To je bilo najlepše priznanje učencem in predavateljem te šole za vzorno izdelane izdelke kovinske stroke. Razstavljali so: Stazij

Gregorič, strojni ključavničar podjetja ARGO — Izola, urarski nožni primež; Franc Vrabc, ključavničar podjetja LAMA, Dekani, napravo za rezanje cevi, Stanko Kočev, ključavničar podjetja Mehanotekhnika - Izola, ročne vzvodne škarje; Lucijan Dudine, orodjar podjetja Mehanotekhnika - Izola, kotomer; Jadran Kleva, graver podjetja Mehanotekhnika - Izola, napisno tablo (graviranje); Karel Krebelj, orodjar podjetja Mehanotekhnika - Izola, štanca za risalne žebličke; Marijan Slavec in Ivan Novak, orodjarja podjetja LAMA - Dekani, štanca; Fridrik Grčar, livar Remontnih ladjedelnic Piran, odlitke; Mario Pohlen, ključavničar Remontnih ladjedelnic Piran, maketo ladijskega vijaka, in Robert Palčič, orodjar podjetja IRIS - Izola, globinsko merilo.

Uspeh mladih vajencev in šole je brez dvoma zavidanja vreden, saj so njihovi izdelki morali preстати trdo preizkušnjo ocenjevalne komisije, kateri so predložili v oceno več sto izdelkov iz raznih krajev naše države.

Portorož - center za zasedanja

Prijeten kraj in okolica, primerna in udobni prostori, kvaliteta postrežba, nizke cene gostinskih uslug, dobre prometne zveze so naredili, da postaja Portorož iz leta v leto priljubljenejši zbirališče raznih društev, organizacij in združenj. V mesecih pred in po glavni sezoni se zvrsti v raznih hotelih Portoroža vrsta letnih skupščin, občnih zborov, seminarjev in tečajev. Lani so bili med najpomembnejšimi: III. kongres slovenskih geografov, seminar surpedagogov Jugoslavije, konferenca mešane avstrijsko-jugoslovanske dravske komisije in razni tečaji, ki jih je organiziral Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Koprju. Letos pa se bo že v predsezoni zvrstilo nad 10 zasedanj. Najpomembnejša je vsekakor bila okrajna konferenca ZK, trenutno je prav tako v prostorih »Palace« v teku seminar za člane občinskih komitejev ZK, itd. Pred kratkim je bil v Portorožu seminar za sekretarje gospodarskih organizacij, za 16. in 17. pa je napovedana II. redna letna skupščina Združenja montažnih podjetij Jugoslavije. Zanimivo je, da združenje, ki ima svoj sedež v Zagrebu, ni izbralo za letno skupščino kakšnega letovišča v Dalmaciji ali ob hrvatski obali Istre. Za izbiro Portoroža so govorili prav razlogi, ki so navedeni v začetku sestavka. Iz podobnega razloga so se za Portorož odločili zdravniki: konec tega meseca se jih bo v Portorožu zbralo nad 500, da na svojem kongresu proučijo najnovejša dognanja s področja medicine, se pomenijo o svojih stanovskih vprašanjih in navežejo medsebojne stike. Portorož bo sprejel vse gostoljubno, kot je že sprejel dosedanje udeležence zasedanj. Jule

Ali je razprodaja hlevskega gnoja pametna?

Hlevski gnoj je kralj vseh gnojiv! Tako zatrjujejo vsi kmetijski strokovnjaki, to že zdavnaj vedo prav vsi kmetovalci.

Zato je povsod veliko povpraševanje po njem, zlasti tam, kjer se kmetovalci in zadruge zavedajo njegove velike vrednosti, nimajo pa dovolj živine, ki bi ga proizvajala. Pomagajo si na razne načine, celo z zelenim podrom, da bi nadomestili pomanjkanje hlevskega gnoja. Zlasti je veliko povpraševanje po njem v obalnem področju koprškega okraja, kjer se kmetovalci, zadruge, posestva in ekonomije bolj intenzivno ukvarjajo z vzgojo povrtnin, kjer imajo letno po več pridelkov na istih površinah in kjer v zadnjem času obnavljajo velike površine strnjanih sadovnjakov in vinogradov.

Popolnoma v redu je, da so se zadruške organizacije, posestva in zadruge obrnila na višja področja koprškega okraja ter iskala tam odvečne količine hlevskega gnoja, ki je obalnemu pasu tako nujno potreben. Na raznih sestankih in konferencah kmetijskega značaja so strokovnjaki celo izrazili mnenje, naj bi višji predeli koprškega okraja, ki imajo večje možnosti za razvoj živi-

noreje, stalno zalagali obalno področje s hlevskim gnojem.

Tako se je zgodilo letošnjo spomlad, pa se ne bi smelo več dogajati! Zadeva je namreč v tem, da so prišli zastopniki posestev in zadrug z obalnega področja po brkinskih in kraških vaseh obiskovati posamezne kmete in kar povprek pokupili hlevski gnoj. Dogodilo se je v nešteti primerih, da so tamkajšnji kmetovalci, potrebni denarja, izpraznili ves gnojnik. Zlasti se je to množično dogajalo v siromasnih vaseh, kot so Jelovica, Vodice, Golac, Obrov, Gradišče in drugod v bližini. Seveda niso imeli ti kmetje pri spomladanski obdelavi polja kaj peljati na svoje njive in travnike. Vse skupaj je bilo bolj podobno splošni razprodaji hlevskega gnoja.

Da so kmetje v prej omenjenih vaseh v tolikšni meri letos prodali hlevski gnoj, moramo vzroke iskati tudi v naslednjem: že nekaj let nazaj delajo tamkajšnjim kmetovalcem ogromno škodo divji prašiči, ki se pojavljajo zlasti v jeseni in velikih tropih. Uničijo skoraj ves pridelek krompirja in seveda koruze, tako da v nekaterih vaseh te kulture, ki so najvažnejša prehrana prebivalstva, kar opuščajo. Lovske družine pa premalo skrbijo, da bi to nadlego

iztrebile in tudi pri cenzitvi škode so se dogajale precejšnje nepravilnosti. Zato si ne upajo kmetje več saditi krompirja in koruze, marveč sejejo bolj krmne rastline.

Omenili smo že veliko vrednost hlevskega gnoja. Toda ta vrednost ne velja samo za obalno področje, temveč enako za vsa kmetijska področja. Dejstvo je, da bi višji predeli lahko pridelali veliko večje količine hlevskega gnoja in tudi bolj kvalitetnega. Vendar je pri tem potrebna neka organizacija, načrtna proizvodnja. Predvsem bi si morali povsod zgraditi sodobne gnojnice in gnojnicne jame. To je pa zadeva ne samo posameznikov, ampak v prvi vrsti naših zadrug in drugih zadrugnih forumov. Poudariti moramo, da v gornjih področjih zelo neracionalno izkoriščajo hlevski gnoj. Medtem ko ga v velikih količinah trosijo po njivah, ga le malokje uporabljajo na travnikih, na pašnikih pa nikjer. Če pa že prodajajo hlevski gnoj, bi si morali za izkupiček nabaviti umetna gnojila, ki bodo znatno povečala in izboljšala pridelek njivskih in travniških kultur. S povečanjem števila živine se bo povečal tudi pridelek krme in gnoja, ki ga bodo gornja področja načrtno lahko dobavljala obalnim krajem. RU

OB JUBILEJU SPEDICIJSKEGA PODJETJA »INTEREUROPA« V KOPRU

Deset bogatih let

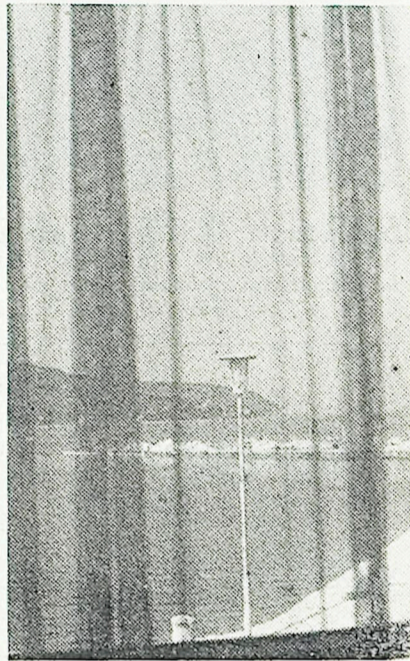
Nehote se človek ozre za močnim kamionom s prikolico, kadar privozi mimo. Pogosto jih srečujemo. Pa ne samo pri nas — po vsej Sloveniji, po Jugoslaviji vozijo in še daleč po svetu tudi čez državno mejo. Na šoferški kabini nosijo napis: Intereuropa Koper. Poslej je ime tega našega velikega podjetja za transport in mednarodno spedicijo neolčljivo povezano s koprskim gospodarstvom in posebej z razvojem pristanišča in razvojem slovenskega pomorstva na sploh.

Deset let. Zelo relativna doba pravzaprav, vsaj v naših časih, ko živimo tako intenzivno življenje. Prehitro izgorevamo v delu. Sam tovariš Tito je moral nekajkrat poudariti, da ni nikjer rečeno, da mora vse opraviti naša generacija. Že tako smo opravili ogromno delo: za petdeset, sto let smo morali dohiteti in prehiteti čas, v katerega so nas vklepali nekdanji režimi avtokratskih kraljev in pohlepnih kapitalistov.

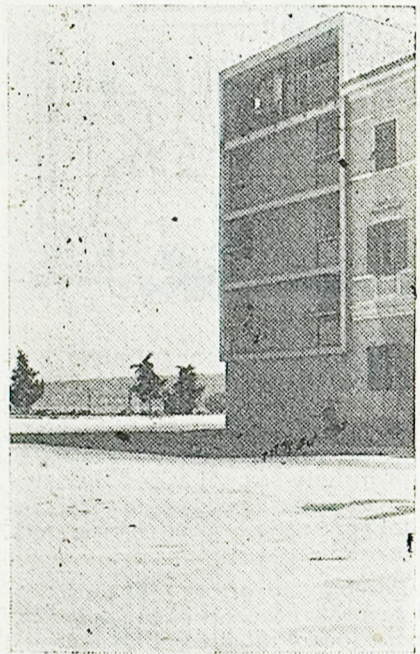
Deset let — od skromnih začetkov že v decembru 1947 pa do danes je nastalo močno, solidno podjetje s trdnim slovesom po vsej naši domovini in tudi izven nje. Januarja 1954 je podjetje prevzel v upravljanje delovni kolektiv. Kmalu nato so se spremenile tudi splošne razmere in podjetje je naglo pridobivalo na

ugledu, širilo svojo dejavnost in poslovne zveze, dokler ni danes takšno, kakršno je: trdno in ugledno.

Treba pa je bilo premostiti nešteto ovir, premagati neskončne težave, da je lahko to doseglo. Ustanovitev podjetja je narekovala planska razdelitev blaga in uvajanje normalnih življenjskih pogojev na našem področju, na meji med dvema državama. Z razširitvijo poslovnih zvez je podjetje vedno bolj pridobivalo tudi na pomembnosti, se krepilo, ši-

Tako se skozi zavese na oknu poslovnih prostorov Intereurope v novi stavbi na obali potniškega pristanišča vidi porušeni pomol, ki ga popravljajo in ureja Pomorska uprava severnega Jadrana iz Reke v svoji režiji. Delo pa le počasi napreduje in vse kaže, da do letošnje sezone vsekakor ne bo dokončano

Novo upravno poslopje spedijskega podjetja Intereuropa je v okras koprski obali. V njem so zdaj nastanjeni možgani obsežnega podjetja, ki je pomemben in trden del gospodarstva koprsk občine in okraja, svojo dejavnost pa razteza po vsej Jugoslaviji in še daleč čez meje naše domovine

NA EKONOMIADI V MARIBORU KOPRČANI DRUGI

Za prvomajske praznike so se pomerili v Mariboru dijaki vseh ekonomskih srednjih šol Slovenije na svoji tradicionalni ekonomiji. Koprčani so v zelo močni konkurenci zasedli drugo mesto v skupni oceni. Zmagal je Maribor z 42,5 točke, Koper pa je osvojil 39,5 točke. Tretje mesto so zasedli Celjani, četrto Ljubljančani, peto Murska Sobota in šesto Trbovlje. Koper je osvojil prvo mesto v odbojki, skoku v višino in v štafeti 4 x 100 m (moški) ter v odbojki, rokometu in teku na 60 m (ženske). V koprskem moštvu so se najbolj izkazali Anica Urbančič, Slava Prelec, Emil Bandelj, Ivo Konič, Ante Dornik, Vida Kraševac in Angel Lovrečič.

Koprskim dijakom so omogočili udeležbo: Trgovinska zbornica, tovarni Argo in Tomos ter podjetji Intereuropa in Slavnik. Dijaki ESS se jim najlepše zahvaljujejo.

Prihodnje leto bo ekonomija verjetno v Kopru. Z. P.

Naročajte, berite in širite svoje glasilo SLOVENSKI JADRAN!

doletijo tako živo gospodarsko tvorbo. Tudi bi se motil, kdor bi mislil, da je bilo vedno vse prav in lepo. Celu pred likvidacijo je že stalo podjetje. V pravem času pa je prišel pravi človek, prišli so pravi ljudje. Vsak nekaj — z združenimi močmi se je podjetje spet postavilo na noge. Bilo pa je nekaj časa kot rahitičen otrok, ki si ne more sam prav nič pomagati in ga je treba umetno ohranjati pri življenju z različnimi injekcijami — dokler ne postane po kakšnem čudežu sposoben samostojnega življenja. Takšen »čudež« se je v našem primeru zgodil — omogočili so ga sposobni in delovni ljudje, ki so vso svojo vnemo, vse svoje hotenje za boljšim življenjem — in pa seveda

vse svoje sposobnosti in znanje — prenesli na tega rahitičnega otroka in ga ozdravili, da je zaživel popolnoma novo življenje. Zaživel in doživel vzpon, kakršnega lahko doprinese le naš delovni človek — človek današnjega časa, ki mu je pri srcu naša domovina, kakršna je: dom svobodnih ljudi, ki kujejo lepši jutrišnji dan.

Danes delavski svet Intereurope obračunava svoje delo in polaga hkrati na tehtnico desetletno pogodovino Intereurope. Da je bilanca bogata in teška, o tem ne dvomimo. Podrobneje pa vas bo, drage bralke in bralci, s tem seznanil prihodnjič, v poročilu s te zgodovinske seje delavskega sveta Intereurope. rb

MARIJA VOGRIČ

Srečanje s traso

Tisto jutro nikomur ni bilo lahko pri srcu.

Se preden je brigada krenila na delo, se je eden izmed izključenih brigadirjev, ki je tisto usodno noč hotel samovoljno oditi domov, javil v štabu. S solzami v očeh je prosil komandanta, naj mu prestopke oprosti. Zvečer je bila ponovno sklicana brigadna konferenca. Ne prej ne kaneje ni bil noben predlog osvojen s takim navdušenjem kakor tega večera, da mladina D. spet sprejmejo v vrste brigadirjev I. primorske.

Sedimo v štabu. Komandant je naježen kot že zlepa ne. Nepremično strmi v kos papirja, ki leži na mizi pred njim. Vsebinski popisane lista mi je znana. Tudi jaz se ne počutim najbolje. Nekaj se upira v meni. Zelim si, da bi tisto ne bilo res.

Plašno trkanje na vrata. Brigadir S. vstopi. Komandant ga osvrkne s pogledom in mu pomigne, naj sede. Ta je torej. Radovedno motrim suh-

S tovarne ladje prekladajo bale bombaža na kamione Intereurope

se v brigadi ni slabo izkazal. Naj takoj uredi zadevo s podjetjem in ostane.

Kakor da bi komandant uganil moje misli, zaključil mučen prizor: »Piši domov, naj nemudoma pošljejo denar podjetju. Ne bomo te postavljali pred stroj brigade. Toda ne pozabi, da si to temeljito zaslužil. Pojdi!«

Ves pobit odhaja. V njegovi drži ni nič več samozavestnega. Nekaj težkega, nepopravljivega ga tišči k tlom. * * *

Naslednjega dne sem ga poiskala med brigadirji. Stali smo na stranski cesti pod mladinskim naseljem Korenitka in čakali, da bodo brigado razporedili na delo. Iz sivih oblakov nad nami je nenehno pršilo.

»No, si že pisal domov?«
Z roko mi popravi ovrtnik bluze, ki sili izpod jopiča: »Sem. Upam, da bodo takoj poslali denar. Podjetje pa bom zaposlil, da me ponovno sprejme na delo.«
Njegov pogled je odkrit. Nič za-

rilo svojo dejavnost in večalo svoja osnovna sredstva, predvsem pa motorna vozila. Od prvotnih 20 zaposlenih je zdaj njihovo število naraslo že na nad 300, od sprva nič zdej že na skupaj 566 ton zmogljivosti kamionskega prevoza z najsoodnejšimi vozili. Ta zmogljivost bo v kratkem še povečana. Podjetje ima razen ekspanzije tudi lastna skladišča v nekaterih krajih države: v Sežani, Prestranku, Mariboru, Ljubljani, Zemunu. Ima jih tudi v Portorožu in Kopru, zanje pa je v pogajanjih s podjetjem Pristanišča in skladišča Koper, kateremu jih namerava odstopiti, ker spadajo v njegovo osnovno dejavnost.

Ne bi človek lahko opisal na malem koščku papirja vse zgodovine in še celo ne sedanjega stanja. Za to bi bilo treba debele knjige. Posebno še zato, ker je podjetje preživljalo v teh desetih letih vse faze razvoja, ki lahko

Pripadniki Prve primorske MDB Pinka Tomažiča na delovišču

Dogodki v I. primorski pa so tisto noč šli svojo pot. Kmalu po deseti uri so se zbrali v štabu vsi člani. Znašli so se pred najtežjo preizkušnjo. Trije brigadirji so se hudo prepeli. Kakšen ukrep naj sprejme vodstvo, da bi bil pravilčen, dosleden in bi prispeval k okrepljeni disciplini ter moralne moči brigade? To je bil zares pravi problem.

»Vsak zase naj razmisli, kaj nam je storiti. Sprejeli bomo predlog večine,« je dejal komandant kratko in jasno. Za vsako odločitev bo štab kolektivno odgovarjal, torej mora biti tudi ukrep rezultat razmišljanja vseh.

Počasi je v vseh dozorevala odločitev. Odžagati vejo, da bo drevo ostalo zdravo.

Bilo je nekaj svojstvenega v tem, da je vseh sedem ljudi kot en sam prišlo do istega zaključka: kršilce je treba izključiti. Ko je beseda padla, so se vsi oddahnili.

Jutro se je že napovedovalo z rahlim svitanjem, ko so člani štaba odšli k počitku. Tistih nekaj ur, ki so jim še preostale, nihče ni mirno preupal. Preveč jih je skrbelo, kako bo brigada sprejela njihovo odločitev.

Kmalu po šesti uri je bila brigada postrojena na zbornem mestu. Pred strojem so stali trije brigadirji. Komandant je otvoril izredno brigadno konferenco in objavil sklep štaba. 119 brigadirjev je dvignilo kvišku 119 rok.

20. aprila je brigadirje I. primorske obiskalo nad 150 mladink in mladincev iz koprškega okraja. V sončnem popoldnevu se je na travniku sredi vasi zbralo nad 1000 brigadirjev in domačinov iz mladinskih naselij ter vasi, ki so z velikim zanimanjem sledili programu gostov iz Primorske. Zlasti pa so publiko osvojili mladi godbeniki-slavčki iz Pirana

ljati obraz. Teško bi mu prisodila dejanje, katerega ga obtožuje drobno napisan list.

»Si predstavljajš, zakaj sem te poklical na raport?« Komandantov glas je nenavadno strog in trd. V njegovih očeh se nevarno bliska.

Nagovorjeni S. odkima. Čuti moreče vzdusje v sobi in vidno se ga polasta negotovost. Zaprepaščen vrta v nas, toda naši obrazi ničesar ne izdajo. Komandant nekaj trenutkov, ki se mi zde strašno dolgi, molči. Slednjič začne počasi brati:

»Izvedeli smo, da se mladinec S. nahaja na Avtoputu. Bil je zaposlen pri nas. Delovno mesto je samovoljno zapustil. Pred odhodom je ponevredil denarno nakaznico in oškodoval podjetje za 10.000 din. Dajemo mu zadnjo priložnost, da denar vrne, sicer ga bomo predali sodišču...«

Pismo je prečitano. V brigadirja S. je uprtih šest parov oči. Nihče izmed nas ne bi bil rad v njegovi koži. Nervozno menca roke, ki jih stresa komaj opazen drget.

»Je vse to res?« Nekdo je zastavil vprašanje. Nestrpno čakamo. Pripravljeni smo na obrambo prizadetega, ki bo prav gotovo skušal zatajiti nečastno dejanje.

»Kriv sem. Bil sem v družbi s prijatelji, ki so me pregovorili, naj pravim nakaznico.«

Priznanje nas razoroži. Jeza v nas plahni, ostaja samo občutek obžalovanja in neme obsodbe krivca. Napetost v sobi popušča. Razmišljam, kaj bi bilo bolje. Razkrinkati fanta pred brigado in ga poslati domov? Za tako rešitev se kar ne morem ogreti. Fant ni videti slab in kolikor vem,

drege ni v njem. Verjamem mu. Pri srcu mi je toplo. Lepljive mokrote, ki pronicajo skozi lahke obleke, ne čutim več. V daljavi se izgublja trasa bodoče ceste. Njeno razzorano lice mi ni bilo nikdar bližje kakor ta trenutek.

Cesta! Kolikim si in še boš pomagala najti same sebe. To, kar je bilo včeraj daleč stran od tebe naravno, je postalo danes v tvoji bližini nevredno mladega človeka, ki se je odločil, da bo tebi in sebi oblikoval nov obraz.

Čudovita je tvoja moč. Ob tebi ljudje prenehajo misliti nase in samo nase, nemogoče postane v tem skupnem hotenju mogoče. Mar ne potrjuje tega tudi gruča pionirjev, ki se je v tem razmočenem popoldnevu odpravila na dolgo pot iz Velikega grabra, da bi obiskala brigadirje I. primorske? Prestregli so nas tu na cesti. Na obrazih malčkov je brati rahlo razočaranje. Dolgo so se pripravljali, da bodo naše brigadirje presenetili s kulturnim programom. Toda vse kaže, da bodo načrti šli po vodi, kajti brigada se je prav tega dne zaradi slabega vremena odpravila na delo šele popoldne.

Zadrega pionirjev ne traja dolgo. Strnili so svoje vrste in obkroženi od brigadirjev pojejo, recitirajo, igrajo čebelico in porednega Cicibana. Nožice cepetajo po blatu, lasje se lepajo na drobne obraze, toda njihove oči pomenljivo žarijo. Takega srečanja z brigadirji si v šolski učilnici v Velikem grabru prav gotovo niso predstavljali. Toda prav zato, ker je srečanje nenavadno kakor vse, kar se

(Konec na 9. strani)

NAŠI VZGOJNI PROBLEMI

DA NE BOMO TAKO KRIVIČNI

Največkrat smo do otrok krivični takrat, ko presojamo njihove šolske neuspehe.

Zakaj? Ko se vprašam, zakaj moj otrok v šoli ne uspeva, največkrat ne znam odkriti resničnih vzrokov teh neuspehov, vzrokov njegove nevrojenosti in neobogljivosti. Mislim, da je otrok sam od sebe tak, sam vsega kriv. Ne pomislim pa, da otroka vzgajamo mi, da mi vplivamo nanj in ga usmerjamo v življenje.

V našem članku želimo obravnavati šolske neuspehe. Kaj moramo vedeti, da ne bomo krivični, ko bomo ugotavljali, da naš otrok v šoli ne doseže pravega uspeha.

Katero so bistvene značilnosti šolskega dela? Prva in najpomembnejša posebnost šolskega dela je — da izobražuje in vzgaja MLADEGA ČLOVEKA, KI SE SELE RAZVIJA IN RASTE.

V šolskem delu imamo dve vrsti delavcev: učitelje in učence. Navezani so na skupno sodelovanje — čeprav ne moremo reči, da je odgovornost učitelja pri šolskem delu enaka kot odgovornost učenca. Uspeh je odvisen od obeh.

Tako kot pri vsakem delavcu so pomembne za delovne uspehe tako pri učitelju kot pri učencu predvsem naslednje lastnosti: inteligenca, pravičen odnos do dela, vestnost, prizadevanost, vztrajnost, razpoložljivost v delovnem razdobju in zdravstveno stanje. Razen tega pa so uspehi in neuspehi pri šolskem delu odvisni tudi od pogojev, v katerim prištevamo predvsem naslednje:

USTREZNI ŠOLSKI SISTEM — naš sedanji šolski sistem ne ustreza več potrebam družbe, niti potrebam posameznika. Zato pripravljamo šolsko

reformo. Sam šolski sistem je postal tudi eden izmed vzrokov, da ne zanjemo zlasti na stopnji obvezne šole takih uspehov, kot bi si jih želeli. Nekaj neuspehov izvira torej iz samega šolskega sistema. Tega pa ne opažamo samo pri nas, ampak je znano v svetovnem merilu, kar dokazuje reforma gibanja po svetu.

UČNI NACRTI — učne načrte smo v preteklem obdobju večkrat menjavali, in sicer od obvezne šole do visokih šol. Vendar brez predhodnih temeljnih poizkusov, če se bodo v praktičnem življenju res obnesli. Za stopnjo obvezne šole delajo zdaj od začetka tekočega šolskega leta naprej posebne poskusne (eksperimentalne) šole, kjer osnutek novih učnih načrtov najprej skozi vse leto proučujejo, preden bodo postali splošno veljavni.

UČNA SREDSTVA — zdaj je nemogoče, da bi posredovali učencem že

na stopnji obvezne šole učno gradivo z besedo in kredom. Nujno potrebna je vrsta modernih učnih pripomočkov od svetlobnih projektorjev do učil za psamezne učne predmete. Čeprav se je stanje glede preskrbe šol z učili v zadnjih letih vidno izboljšalo, lahko še vedno ugotovljamo, da so potrebe po učnih sredstvih ogromne. Verbalizem bomo pregnali iz naših šol predvsem z izdatnimi sredstvi za učila. Bistvena razlika je torej, če se šola otrok v taki šoli, ki je opremljena z učnimi sredstvi, ali pa če obiskuje šolo, ki nima osnovnih ponazoril.

ZADOSTNO ŠTEVILO USTREZNIH UČILNIC IN DRUGIH ŠOLSKIH PROSTOROV — v Sloveniji se je s tekočim šolskim letom še povečalo število takih šol, kjer poučujejo v treh izmenah. V večini šol imajo dopoldanski in popoldanski pouk. Da je zmogljivost učitelja in učenca na primer v tretji izmeni neprimeroma manjša kot v prvi, ni treba podrobneje utemeljevati. Velika prednost je, če je otrok v takem razredu, kjer je 30 otrok za razliko od razreda, kjer je 50 ali še več učencev. V prenapoljenih učilnicah lahko posveti učitelj posameznemu otroku neprimeroma manj individualne pomoči, in to je lahko za posameznikove učne uspehe usodno. Otroci, ki v prenapoljenem razredu ne uspeva, bi morda v razredu z manjšim številom učencev napredovali.

USTREZNOST ŠOLSKE OPREME — če bi pregledali in ocenili šolsko opremo po naših šolah s kriteriji šolske higijene, potem bi morali večino šolskega inventarja izločiti. Otroci, ki je prisiljeni sedeti več ur v neudobni in obrabljeni šolski klopi, se ne morejo pri šolskem delu tako zbrati, kot bi bilo potrebno, ker ga sam delovni prostor neprestano ovira.

KAKOVOST IN USTREZNOST UČBENIKOV — ustrezen učbenik je pomemben pri učenčevem domačem in šolskem delu. Zato so se pri nas zadnje čase učbeniki prevečkrat menjavali, mnogi učbeniki pa so zaradi svoje nepreglednosti za učenca le malo uporabni.

DELOVNA OBREMENTEV UČENCA — povprečna učna obveznost učitelja je 22 tedenskih učnih ur. Ker pa manjka po uradnih statistikah v LRS okoli 2000 polklicnih vzgojiteljev na vseh stopnjah od predšolskih ustanov do gimnazije, so učitelji z delom preobremenjeni. Razumljivo je, da se storilnost učiteljevega dela čez normo nujno zrači tudi v učenčevih uspehih, ne da bi bila učitelj ali učenec tega krivi. Tisti učenec, ki ga poučuje učitelj prve štiri ure svojega dela, je neprimeroma na boljšem od učenca, ki ga poučuje isti dan popoldne.

(Konec prihodnjič)

Zdravniški NASVETI

Zdaj smo že odložili zimske stvari in posebno za otroke jih bo treba za drugo zimo predelati. Poleti bomo že našli kak primeren trenutek tudi za pletenje. Pri paranju pa nam dela preglavice skrotovičena volna. Pomagajte si tako, da jo navijete na kako lepo ravno deščico in potem potopite v mlačno vodo, da se dobro napije. Nekaj dni naj zdaj deščica stoji na zraku (ne na soncu) in volna se bo lepo posušila in zdravala.

Zdravniški kotiček

Spočite noge - vedro razpoloženje

Po navadi premalo pazimo na noge, čeprav je to del telesa, ki največ trpi, saj nam morajo služiti ves dan. Na noge pomislimo šele takrat, ko nas bolijo, se potijo ali imamo kake druge nevrščnosti. Vsemu temu pa se lahko izognemo, če noge skrbno negujemo. Ta nega tudi zahteva veliko manj časa in truda, kakor poznejše odpravljanje že nastalih nevrščnosti.

Za noge moramo skrbeti vsak dan, posebno važno pa je to poleti, ko hodimo bosi in v lahkih sandalih. Prav takrat se nam naredi na koži groba in spokana koža, ki povzroča bolečine, obenem pa krepko trga nogavice. Pri teh težavah vam bo pomagal tale nasvet:

V čisti vodi dobro operite žlico prave svinjske masti, potem ji pa dodajte 5% salicila in en gram benzola. Vsak večer umijete noge v topli vodi, ki ste ji dodali nekaj boraksa (pri umivanju uporabljajte milo in ščetko), potem pa jih namažite z zmesjo, ki ste jo prej pripravili. Če boste noge tako redno negovali, bo koža na njih gladka in mehka.

Kot posledica zime ostanejo včasih na petah zmrzline, ki pri hoji precej bolijo. Temu boste odpomogli tako, da vsak dan umivate noge v slani vodi. Po pranju namažite pete z zmesjo, ki ste jo pripravili iz 50 gr gosje masti in 1 gram ihtiola.

Če boste noge tako redno negovali, boste čutili, da so zdrave in spočite.

Pogosto žene tožijo, da so utrujene in da utrujenost prihaja prav od nog. V takem primeru je najboljša posvežitev kopel. Toda vse žene nimajo na

razpolago kopalnic, posebno ne žene na vasi. Toda temu lahko pomagamo tako, da umivalnik ali drugo večjo posodo napolnite s toplo vodo in ji dodate kuhan poseben čaj iz zelišč za noge, kar dobite v lekarnah in drogerijah. V tej topli vodi držite zdaj noge do kolen ali vsaj do členkov 20 minut. V vodo lahko dodate tudi nekaj soli. Zdaj namilite noge s ščetko od prstov in pete navzgor. Potem noge operete, dobro obrišete in namažete z zmesjo, ki ste jo pripravili iz 100 gr vazeline in 1 gr benzola. Takoj potem se boste počutili lažje in spočite.

Če imate čas in priložnost, je priporočljivo, da po taki kopeli malo poležite in pri tem noge podložite, da so nekoliko višje kot glava. Pol ure odmora po taki kopeli vam bo koristilo bolj kot ure in ure ležanja brez pranja nog.

Potenje nog je pogost pojav zlasti pri moških, ki so ves dan v zaprtih čevljih. Potenje ni samo neprijetno zato, ker ga duhamo, ampak tudi zato, ker razjeda kožo, nogavice in tudi usnje na čevljih. Tudi temu se lahko izognemo z malo truda: vsak večer pred spanjem operemo noge s toplo vodo, potem pa takoj v mrzli in jih dobro zdrgnemo s ščetko in milom. Po tem običajnem pranju namažemo noge z zmesjo: na dva litra vode dodamo žlico žajblja, škodelico kisa in to dobro prekuhamo. V tej vodi držimo noge približno 20 minut, nato jih zdrgnemo s krpo. Tudi za masažo sami pripravimo mazilo, in sicer iz 50 gr alkohola, 50 gr vode, 1 gr salicila in 2 gr benzola. Pri tej negi bo potenje kaj kmalu prenehalo.

Na letosnjih modelih opazimo posebnost, da so obleke ali vrečaste, ali pa oprijete v spodnjem delu, medtem ko so zgoraj posebno na hrbtni strani ohlapno nabrane. Posebno je to poudarjeno pri malih večernih oblekah, kakor vidite tudi na naši sliki.

KOTIČEK ZA STARŠE

Ne tako . . . ampak tako

Oče sinu: Kako to vendar sediš? In s čim neki si se danes zjutraj počesal? Mar misliš, da je res moderno, da nosijo dečki dolge lase in kodre? Kako smešno! (Obrne se h gostu.) Lahko mi verjamete, dečki v tej pubertetni dobi so zares nekaj strašnega! Same skrbi in nevrščnosti!

Oče: Ivan, kaj ne bi lahko malo pazil, kaj delaš pri mizi? Poglej, tudi mi sedimo mirno in se pogovarjamo brez pretiranih kretenj in hrupnega kričanja. Morda bi prej malo spravil v red tudi svoj zunanost? Nisem te sicer hotel opozarjati pred gosti, toda prosim . . .

Nikoli ne karajte otrok pred gosti. Posebno ne otrok v štirinajstem ali petnajstem letu življenja, ker so še prav posebno občutljivi. Razgovor in opomini med štirimi očmi bodo zalegli veliko bolj

Za svečanejšje priložnosti in za večere pa nam bo tudi poleti prišla prav dvodelna obleka ravnega kroja, kot jo vidite na naši sliki

Novo revije

NAŠA ŽENA, ŠTEV. 4

Iz vsebine: Marija Vilfan: Ob VII. kongresu ZKJ. — G. G.: Kronika našega gospodarstva in političnega življenja. — Ne splavi — ampak kontracepcija je pomoč ženi. — Ziva Beltram: Centralni zavod za napredek gospodinjstva po 5 letih. — Iz organizacije. Zene po svetu. S. V.: Mednarodni politični pregled. — Meta Sever: Naše »mami« — Ane Zherlove ni več. — Mira Mihelič: Jezera, hoteli, ure. V. B.: O nezakonskih otrocih. — Bogomir Magajna: Operacija. — Novi filmi. — Med knjigami in revijami. — G. S.: Roditeljski sestanki. — Zaupni pomenki. — N. G. Černiševski: Kaj delati? — Zanimivosti — Kozmetika — Zdravstvo — Gospodinjstvo — Moda.

OBZORNIK 58, ŠTEV. 5

Iz vsebine: Ivo Zorman: Pastirček na stenskem pregrinjalu, Tone Pavček: Pesmi, Marija La Yacoma: Bila sem gost v Saudovem harem, William Sorayan: Naši mali rjavi bratje s Filipinov, Edwan H. James: Invazija z Marsa; Vzpon in zaton gusarstva, Zanimivosti, Pajek — živalski inženir, Lu Hsun: Zmaji, France Planina: Naša sosedna Avstrija, Lancelot Hogben: Matematika v sedanji dobi, Elin Pellin: Odvetnik, Cen Min-Da: Veliki kitajski vid, J. G. Cook: Morska džungla, M. D. Bellony: Nenavadni apetit žuželk, Slavko Rupel: V hramu gledališke preteklosti, Dr. Stane Mikuz: Nastanek abstraktne podobe; Georges Mikes predstavlja ZDA, Gotfried Bomans: Jasnovidec, Golobnjaki na grških otokih, Kaj moramo vedeti o jedeh, Ljudi spoznamo po kretnjah, Kaj pa vaši živali? Slikovne priloge: sosedna Avstrija.

Kaj bi kuhala?

SOČNE REZINE

1 dl jogurta, 10 dkg skute, 4 žlice sladkorja, 2 žlici smetane, 2 dl poljubnega sadja, lahko vzamemo tudi konzervirano, 20 dkg biskvita. Jogurt, skuto, sladkor in smetano dobro umešamo. Na dno pločevinaste škatle s steklenim vložkom zložimo pol biskvita. Nanj potresemo narezano sadje in polijemo z umešano mešanico. Na vse to zložimo še ostalo polovico biskvita. Škatlo dobro zapremo. K vsem takim mešanicam moramo dati otroku tudi žlico, da si z njo jed lahko jemlje in tudi je.

ZELENJAVNI KRUHKI

6 kosov kruha, 8 dkg margarine ali surovega masla, 2 sardeli, drobnjak ali zelen peteršilj, 2 korenčka, 12 dkg rdečih redkvic. Maščobo dobro umešamo in ji dodamo sesekljane drobnjak ali peteršilj in sesekljani sardeli. Vse kruhke z njo namažemo. Na tri pa naložimo še naribano redkvico in korenje ter kruhke sestavimo.

Za vroče poletne dni in seveda — vitko postavo

MORDA SE NISTE VEDELE

- da boste žebelj lahko zabili v zid, če ga prej segrejete v vreli vodi;
- da prste porumenete od tobačnega dima lahko očistite z mešanico enakih delov vodikovega superoksida in salmijaka. Pred tem roke dobro umijemo z milom;
- da se boste v trenutku počutili spočiti in sveži, če umijete obraz izmenoma s toplo in mrzlo vodo. Prav tako je dobro, da daste na tilmik brišajočo, ki ste jo namočili v vroči vodi;
- da je maj mesec, ko se izležejo gosence molja in začnejo svoje razdiralno delo med našo obleko. Za-

to dobro pregledajte vsa oblačila in očistite vse predate in omare.

- da bo bolečina pri čebelinem piklu manjša, če boste položili na ranjeno mesto vlažno kocko sladkorja;
- da sveže meso ni dobro preveč prati, posebno pa ne dolgo držati v vodi, ker s tem zgublja okus in tudi hranljivo vrednost. Če se bojite, da meso ni popolnoma sveže, ga operite v mlačni vodi, ki ste ji dodali kisa in popra;
- da bo meso v golažu veliko sočnejše, če boste dali pod pokrov posode, v kateri ga dušite, kos čistega, belega papirja;
- da lahko prav hitro ohladite vsako jed, če jo položite z vročo posodo vred v večjo posodo, v kateri je mrzla in zelo slana voda.
- da je usodna črna kave odlično gnojilo za sobne rastline

ŠE EN DELOVNI USPEH PIRANSKE LADJEDELNICE

Nov rečni tanker

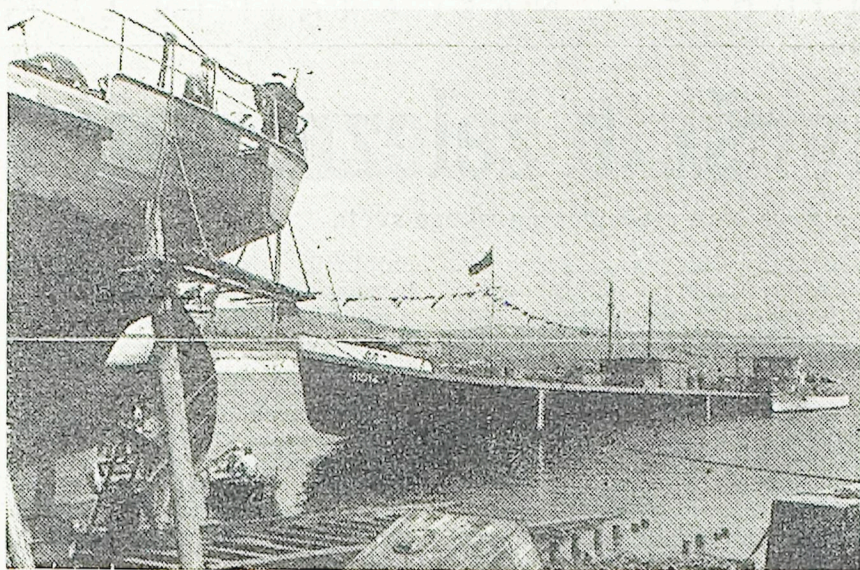
Za njim bo v kratkem zaplaval še eden — tretji po vrsti — izdelan v Remontni ladjedelnici Splošne plovbe v Piranu

V ladjedelnici piranske »Splošne plovbe« so preteklo soboto popoldne spustili v morje novo teglenico — rečni tanker, zgrajeno za družbo »Donavski Lloyd«. To je že druga teglenica te vrste, ki jo je piranska ladjedelnica zgradila za omenjeno družbo, hkrati pa tudi drugi veliki plovni objekt železne konstrukcije, zgrajen v tej ladjedelnici. Kot prvi, tako je bil tudi drugi tanker zgrajen v rekordnem času: v dveh tednih bo dograjena še tretja teglenica, zanjo in za pravkar spavljenega pa so začeli postavljati gredelj 22. septembra lani, ko je bila splovitev prve teglenice. »Donavski Lloyd« bo ladji prevzel, ko bo spavljena še druga. Nato bosta krenili na dolgo pot po Jadranskem, Jonskem, Egejskem in Marmornem morju v Črno morje, od tam pa v Donavo in Savo do Siska. Vsi trije tankerji so namreč namenjeni za prevoz nafte in njenih derivatov. Splovitvi rečne cisterne so prisostvovali delegati z okrajne konference ZK. Čast botrovanja lepemu novemu plovnomu objektu je pripadla enemu najzaslužnejših delavcev ladjedelnice.

To je samo nov velik uspeh v nenehnem razvoju piranske ladjedelnice. Lani, ko je ladjedelnica začela tudi izdelavo železnih plovnih objektov, je ogromno povečala svojo realizacijo. Razvoj tega podjetja je razviden iz naslednje tabele:

	Število zaposlenih	Opravljenih norma-ur
1953	169	243.000
1954	160	219.500
1955	175	287.200
1956	209	291.660
1957	332	500.050

Za letos znaša pian 550.000 NU pri 376 zaposlenih, do leta 1961 pa naj bi proizvodnja narasla na približno 700.000 NU. Takrat bo v ladjedelnici zaposlenih predvidoma 580 delavcev. Jule

Pogled iz ladjedelnice na novi tanker, ki je v soboto zaplaval in zdaj čaka še dvojčka, da se mu v kratkem pridruži, nakar ju bo prevzel naročnik Dunavski Lloyd. To je spet nova in velika delovna zmaga kolektiva Remontne ladjedelnice Splošne plovbe v Piranu in znova potrjuje, kako pravilna je bila odločitev o nadaljevanju ladjedelnice tradicije ob našem morju

Koprsko pristanišče raste in se že uveljavlja

Politični razvoj v zadnjih letih na območju predelu republike Slovenije je povzročil velike spremembe tudi v gospodarstvu teh krajev. Industrija se je začela razvijati z znatno hitrejšim tempom kot v ostalih krajih, da bi vsaj delno bilo odstranjeno nesorazmerje, ki je nastalo zaradi negotovega stanja do priključitve bivše cone B k Jugoslaviji.

Razvoj industrije pa je neposredno vplival tudi na povečanje prometa. Pri tem je bil dan v začetku večji poudarek razvoju kopnega prometa, medtem ko je pomorski celo nekoliko zaostal. Tako stanje si je mogoče razlagati: bivša cona B ni imela dobrih zvez z ostalimi kraji Slovenije in Hrvaške ter je bila dobava potrebnega blaga za območje kraja izvršena v znatni meri po morju. Zato je bil zabeležen pomorski promet v pristaniščih Slovenskega Primorja v tistih letih skupno nad 100.000 ton na

leto, celo nad 160.000 ton. Po priključitvi teh krajev k Jugoslaviji je bila prva skrb, kako izboljšati cestno povezavo. Začela se je graditi cesta Koper—Senožeče, ki bo v letošnjem letu popolnoma dograjena. Vzporedno s tem pa je naraščal prevoznik park avtomobilskih podjetij, ki je prevzemal čedalje večji delež v prometu blaga. Čeprav je promet blaga od leta 1953 naraščal, je pomorski promet v primerjavi z leti do 1950 padal in se ustavljal pri 40—50.000 ton letno v vseh pristaniščih na slovenski obali (Koper, Izola, Piran, Portorož). Vendar bi razvoj prometa ne šel po pravilni poti, če bi ne upošteval tudi možnosti razvoja prometa po morju. Vse dežele v svetu, ki imajo vsaj malo obale, se trudijo za izkoriščanje morskih poti, zaradi tega je razumljivo, da se tudi Slovenija orientira na pomorske prevoze in sploh, da najde pomorstvo večjo veljavo kot doslej, ki je prevažala kopna kopna mentaliteta. Pri tem ni zadosti, da se ustavimo ob prvem uspehu, ki smo ga dosegli z uveljavljanjem podjetja »Splošna plovba« v Piranu. Ker so se nam uresničile dolgotrajne želje, da najdemo svoje mesto ob morskem obali, moramo tu najti tudi naravno izhodišče na morje — pomorsko pristanišče.

dveh prekoceanskih ladjah, čeprav še nima nobenih osnovnih sredstev in čeprav še nima svoje delovne sile. S primerno organizacijo obstoječih Zadržev pristaniških delavcev je bil storjen korak naprej. V kratkem bo to vprašanje dokončno rešeno z likvidacijo teh združenj in z vključitvijo pristaniških delavcev v novi delovni kolektiv pristaniškega podjetja. Pripela bo tudi prva mehanizacija, in sicer avtomobilsko »Fiorentini« ter traktorji s priklopci. V teku je tudi reševanje prenosa obalnih skladišč v upravljanje pristaniškemu podjetju. Če omenimo še to, da bo vzporedno z gradnjo prve podetape operativne obale v dolžini 135 m zgrajeno tudi moderno skladišče z začetno površino cca 3.000 m² in da bo do konca leta nabavljena še preostala lahka mehanizacija, potem lahko računamo, da bo ob koncu leta postalo koprsko pristanišče močan člen v verigi jugoslovanskih pristanišč. To dejstvo je znano tudi ostalim pristaniščem in je bilo tudi sporočeno na redni letni skupščini Zdrženja jugoslovanskih pomorskih luk.

Geografski, ekonomski in vsi ostali pogoji so omogočili, da je zamisel o koprskem pristanišču začela postajati resničnost. Prvi temelji bodoče operativne obale mlade koprške luke so že zabetonirani in ni daleč dan, ko bo lahko pristala v Kopru prva večja prekoceanska ladja — znanilka novih časov za Koper in za vso Slovenijo!

Toda pri tem ni samo graditev obalne zidu važna za tako velike spremembe. Pri gradnji pomorskega pristanišča, ki ne bo zajemalo samo lokalnega prometa, se pojavljajo druge mnogostevilne zahteve. Predvsem se mora povečati kader pristaniških transportnih delavcev, nabaviti se mora oprema, ki mora biti glede na današnje stanje moderna in brezhibna, graditi se morajo tudi skladišča. V Kopru se nadalje pojavlja kot zelo važno vprašanje povezava pristanišča z železnico. Potrebno bo najti mnogo sredstev za zgraditev železniškega priključka na progo Divača—Pulj. Povečala se bodo komunala dela, razvile se bodo razne dejavnosti, ki bodo močno spremenile današnje lice Kopra.

Podjetje »Pristanišča Koper« je postalo član tega združenja v decembru 1957. Sodelovanje je začelo takoj, saj ima podjetje mnogo problemov, ki mu jih združenje lahko pomaga reševati. Doslej je bilo to sodelovanje tudi že obeleženo z različnimi uspehi, med katerimi je zelo važna dodelitev enega avtomobila, ki ga bo podjetje prejelo te dni.

Tako je podjetje »Pristanišča Koper« sodelovalo kot enakopravni član tudi na III. redni letni skupščini Zdrženja jugoslovanskih pomorskih luk, ki je bila v dnevi 5. in 6. maja v Šibeniku. Skupščini so prisostvovali različni predstavniki oblasti in ostalih organov, med njimi Marjan Kastropoli — član sekretariata za promet pri IS FLRJ, Vicko Krstulović — član IS sabora NRH, Anastazije Spasić — sekretar Zvezne prometne zbornice, Duško Vrčelj — član predsedstva Centralnega odbora zveznega sindikata pomorskega gospodarstva FLRJ, kakor tudi predstavniki vseh včlanjenih jugoslovanskih pomorskih pristanišč. Koprsko pristanišče sta zastopala dva predstavnika. Delo skupščine je bilo zelo plodno. Ugotovljeno je bilo tudi, da je delo tega združenja najuspešnejše med vsemi združenji prometnega gospodarstva FLRJ. V diskusiji so bila obdelana razna vprašanja in problemi kot n. pr.: o nadurnem delu v pristaniščih v zvezi z novo Uredbo, ki omejuje tako delo, o priznavanju kvalifikacij luško-transportnim delavcem, o investicijski politiki v pristaniščih in o perspektivnem planu razvoja pristanišč do leta 1961, o načinu finansiranja investicij. O teh vprašanjih in njih reševanju se bomo še oglašali v kasnejših člankih. Skupščina je ob koncu zasedanja sprejela več sklepov, ki jih bo moral novi Upravni odbor reševati.

V preteklem letu je bilo ustanovljeno novo podjetje »Pristanišča Koper« z nalogo, da organizira luško-transportno dejavnost. Prvi sadovi so se že pokazali, saj je podjetje uspešno opravilo pretovorne usluge na

Za Koper pa je najvažnejše, da je skupščina priznala enakovrednost problemov koprškega pristanišča v odnosu do ostalih pristanišč ob jugoslovanski obali, kar je pokazal tudi novi upravni odbor ob konstituiranju, ko je bilo sklenjeno, da bo prva seja Upravnega odbora v Kopru in da bo na tej seji razprava o zahtevi koprškega pristanišča, da se železniškim postajam v Kozini in Podgorju prizna značaj pristaniških postaj z vsemi olajšavami v prevoznih tarifah.

Čeprav Koper s svojim pomorskim prometom ne predstavlja danes močnejše udeležbe v skupnem jugoslovanskem pomorskem prometu, pa je s priznavanjem koprškega pristanišča kot enega izmed važnih jugoslovanskih pristanišč doseženo mnogo, saj bo prav to omogočilo boljši in hitrejši razvoj koprškega pristanišča, ki se bo tako v bližnji bodočnosti uvrstil tudi dejansko po opravljenem pomorskem prometu med največje jugoslovanske luke.

Tako bo Koper opravil svojo zgodovinsko nalogo, da se kot slovensko »okno v svet« pridruži naporom za krepitev jugoslovanskega gospodarstva in povečanju pomorskega prometa. FREN

POMORSKI PROMET V KOPRSKEM PRISTANIŠČU V APRILU 1958

V mesecu aprilu 1958 se je mudilo v koprskem pristanišču skupaj 165 ladij s skupno 13.541 NRT. Ladje so pripeljale 2.213 ton blaga. V istem času je šlo skozi koprsko pristanišče 8.921 potnikov.

Živahen pomorski promet na Koprskem

Prav v teh nekaj dnevih je v naših slovenskih pristaniščih kar živahno — mar naj bi bilo to naznanilo krepkejšega razmaha pomorskega prometa na sploh? Tega še kar pogostega in že skoraj rednega prihajanja tovornih ladij že ne moremo več imeti le za posamezne lastovke, marveč je to že napoved prave pomladi v našem pomorskem prometu.

V tork in sredo se je mudila v izolanskem pristanišču grška tovornjača »Kristina«, s katere so preložili tovor na kamione in prikolice podjetja Intereuropa, ki ga je nato odprenilo dalje. Razkladalna dela zdaj že redno opravljajo v največje zadovoljstvo naročnikov novo podjetje Pristanišča Koper.

Mednarodno spedijsko in prevozniško podjetje Intereuropa pa ima v načrtu te dni še nekatere druge ladijske prevoze. Tako bo

neka italijanska tovorna ladja odpeljala v ponedeljek iz Kopra večji tovor lesa na Bližnji vzhod (Beiruth, Libanon). Les je slovenska produkcija in ga izvažata podjetje Slovenija les iz Ljubljane.

Prav tako bo te dni odpeljala iz Kopra naša ladja Drina (ali pa Morava) 500 ton krompirja lanske slovenske produkcije. Pri tem je treba omeniti še to, da ima razen Kopra kot pristanišča od tega korist tudi Kozina kot železniška postaja. Tamkaj je namreč treba krompir spraviti iz železniških vagonov v vreče in te potem zašiti, kar lahko opravi domača delovna sila. Razen tega bo treba sčasoma na Kozini sploh misliti na rednejšo delovno garnituro za razkladalna in prekladalna dela za račun Intereurope.

Bližina morja in nevzdržno razvijajoči se pomorski promet v naših pristaniščih torej že začnejo pozitivno vplivati tudi na neposredno zaledje. Naj bodo ti prvi znaki res tudi napoved svetlejših dni za naš pomorski okraj, ki smo se ga doslej kot takega vse premalo zavedali.

kje so ladje

- Pl »BIHAČ« je 8. maja odpula iz Antwerpna za San Juan (Porto Rico).
- Pl »DUBROVNIK« je 15. maja priplula iz Dakarja v Anglijo.
- Ml »GORENJSKA« je od 9. maja na Reki, kjer naklada tovor za Aleksandrijo.
- Pl »GORICA« je 7. maja odpula iz Reke za Plymouth, kamor bo prispela predvidoma 20. maja.
- Pl »LJUBLJANA« je danes, 16. maja, priplula iz Ravenne v Zdanov.
- Ml »MARTIN KRPAN« je na Reki, kjer manipulira s tovorom.
- Pl »NERETVA« je od 6. maja v Bilinghamu, kjer raztovarja.
- Pl »POHORJE« je 14. maja priplula iz Rotterdama v New Orleans.
- Pl »ROG« je 10. maja odpula iz Londona.
- Pl »ZELENGORA« je na Reki, kjer naklada tovor za Kontinent.

Novo poštno poslopje v Portorožu, o katerem smo že pisali v zvezi z uvedbo avtomatske telefonske centrale, je tudi kot stavba v ponos najlepšemu območju letovišča

SREČANJE S TRASO

(Nadaljevanje s 7. strani)

na cesti dogaja, ima v sebi poseben čar. Sproščen smeh brigadirjev ob njihovih saljivih točkah, navdušeno ploskanje in krepki brigadirski »horuk« jim je najlepša nagrada in priznanje. Kakor prisega zvone njihove besede, ko se poslavljajo od nas: »Brigadirji s ceste Bratstva in enotnosti! Pionirji so ponosni na vaše uspehe. Ko bomo odrasli, bomo stidili vašemu zgledu in darovali svoje mlade sile za blaginjo naše lepce in svobodne domovine.«

V težko sivino pomladnega dne vihrajo prapori pionirskega odreda iz Velikega gabra in brigadne zastave I. primorske. Od močnih detonacij mim se stresa dolina, nad njo pa se vzpenjajo jate splašenih ptic, ki iščejo varno zavetje.

Velika Loka na večer pred VII. kongresom ZKJ. Utrip praznično razpoložene Ljubljane je segel do nas. Poslopje združnega doma izginja v zelenju. Z električnih drogov po vasi vihrajo zastave. Deseterico brigadirjev, ki pripravljajo taborni ogenj, že lovi noč. Po osmi uri se povzpemo na hrib. Brigadirji preserno vriskajo, da odmeva daleč naokrog.

Osrednja točka nočujočega programa je sprejem 20 mladincev v organizacijo Ljudske mladine. Med brigadirje so se pomešali domačini. Radi prihajajo k našim tabornim ognjem, kjer nikdar ne zmanjka pesmi in šal.

V dolini pod nami oglušuje udarjajo petarde. Ogenj je zagorel. Predsednik mladinskega aktiva Ernest Strukelj s prisrčnimi besedami nagovori novosprejete in jim razdeli izkaznice. Drug za drugim se lučijo iz teme in z rahlo zadreg stopajo v krog, ki so ga okrog ognja sklenili brigadirji.

»Za novosprejete člane minerski pozdrav in trikrat hura!«

»Hooruk, hooruk — buuum...!«

Mar si je mogoče želeli lepših čestitk?

Nocoj je v Veliki Loki praznik. In praznik je vse prihodnje dni, ko v borbeni Ljubljani zaseda VII. kongres ZKJ. Toda praznik je samo v srčih, ki gorijo v ognju predanosti velikim idealom, kajti jutri... da, jutri bodo glasneje kot kdajkoli vzdolž trase ceste »Bratstva in enotnosti« peli krampi najlepšo pesem, pesem dela:

»Za Tita, za partijo, za enotnost naših narodov — tisoč in še enkrat tisoč novih kubikov!«

Velika Loka, 27. aprila. Ze od zgodnjih jutranjih ur je okrog združnega doma pravačati vrvež kakor v bebelnem panju.

I. primorska mladinska delovna brigada odhaja. Poslednjič vihrajo njene zastave v pomladnem vetru, zadnjič je slišati odmev tako priljubljene pesmi:

»Na nebu zvezde že žarijo,
Velika Loka pa še spi...«

Iz daljave se čuje zategnjen pisk vlaka. Za trenutek srca otrpejo, pogledi brigadirjev željno objemajo polja, prijazne hiše, iz katerih se vrtinči dim pod nebo, hrib nad vasjo, kjer so prižigali kres. Podoba Velike Loke, obzarjene s prvimi žarki vzhajajočega sonca, bo ostala nedotaknjena v njihovih srčih. S toplimi čustvi se bodo spominjali njenih prebivalcev, ki so to jutro prihitali z vseh strani, da bi jim stisnili roko.

Črna gmota leno zavija na postajo. Zavore vzdihne roke. V drobcih sekund se najdejo roke, oči postajajo vlažne, objemi tesnejši in prisrčnejši. Tako se poslavljajo le najboljše tovariši.

Vlak je potegnil. Brigadirji so ostali sami. Toda, so mar res sami? Ne, ni, kajti spremljajo jih tople besede komunistov in vseh prebivalcev Velike Loke ter bližnjih vasi, ki so jih zapisali na spominsko diplomu mladim graditeljem:

I. primorski štirikrat udarni mladinski brigadi »Pinka Tomažiča« izrekamo javno pohvalo za dosežene uspehe pri delu, lepo moralno vedenje in utrjevanje tradicionalnega tovarišstva, s čimer si je brigada ustvarila splošno javno priznanje v našem kraju...«

Enakomerno udarjajo kolesa potniškega vlaka, ki prsferno drvi proti beli Ljubljani.

Postojna. Nebo prekrivajo težki oblaki in grozijo odvreči neprijeten tovor. Na pešce, ki hitijo po ulicah, se sklanjajo zastave.

Ob zvokih vojaške godbe korakajo skoz mesto brigadirji I. primorske. Na čelu se vije brigadni prapor in njegov lesen drog varno oklepajo žuljave roke zastavonoše Miroslava Sarčevića. Rdeči trakovi se zibljejo v vetru. Štirje trakovi — štiri velike zmage.

Ponosen in samozavesten je korak štirinajstih udarnikov. Udarniška značka krasi prsi požrtvovalnemu Gvidotu, komandirju IV. čete, vedno nasmejanemu Jožetu, komandirju III. čete, tihi, delavni Sonji, edini udarnici v brigadi, prikljubljenemu bolničarju Antonu Ačku, prizadevnemu namestniku komandanta Antonu Barilleju, neumornemu Ernestu — sekretarju brigade, klenim ribičem Leopoldu, Janku, Ivanu iz izolskega kolektiva Riba, Janku Vidaliču, Slavku Kovačeviču, pridnima kot mravlje...

Tu stopajo vedno resni minercil: Jože, Arnaldo, Milan, Anton, Stane, Viktor, Ivan, med njimi udarnik Drago.

Tudi na prsih komandanta se blešči značka. Brigadirji vedo, da tega priznanja nihče ni bolj zaslužil, saj se jim je od prvega do zadnjega dne ves razdaljal.

Postojna prisrčno pozdravlja mlade graditelje. Ne samo Postojna. Tam od Slovenskega Jadrana preko Kamnitega Krasa, izpod Sneznika, Trente in Porezna, iz prebujajoče se Vipavske doline in Brd je dihnil val toplih pozdravov Primorski, ki je vedno z odprtimi rokami sprejemala svoje najboljše sinove in hčere.

Problemi divjaških železničarjev

Zapiski s prve seje novega delavskega sveta

»Tudi železničarji bomo še bolj utrdili delavsko upravljanje. Pri tem pa moramo vsi sodelovati.« S temi besedami je nagovoril novoizvoljeni tridesetletni delavski svet železniške postaje v Divači namestnik predsednika DS Viktor Bembič. Ta misel se je kot rdeča nit vlekla tudi skozi vsa poročila in razpravo o delu prejšnjega delavskega sveta in njegovega upravnega odbora.

Malokateri potnik pomisli na probleme, s katerimi se ukvarja železniški kolektiv. Teh problemov — splošnih in specifičnih — je na pretek. S stališča delavskega upravljanja predstavlja težavo že sama organizacija železnice. Nižje enote so organizacijsko povezane z višjimi, kar je po eni strani razumljivo, po drugi pa predstavlja oviro pri odločanju posameznih kolektivov, zlasti ko

gre za koriščenje raznih skladov. Poseben problem predstavljajo prejemki, saj je povprečje plač železničarjev na 18. mestu v primerjavi z drugimi delovnimi kolektivi.

Kolektiv železniške postaje v Divači, ki šteje 261 članov, ima razen omenjenih splošnih še svoje posebne težave, o katerih so obširno razpravljali tudi na prvi seji novoizvoljenega delavskega sveta. Najbolj pereč problem je stanovanjsko vprašanje. Večina železničarjev se namreč vozi iz vseh smeri: od Štanjela, od Pulja in Ljubljane. Vožnja jih utruja in na delo prihajajo več ali manj nespociti. Zato beležijo tudi precejšnje število nezgod. Tako jih je bilo leta 1956 trinajst, lani 18, v prvih štirih mesecih letos pa že 12 osebnih nezgod. Seveda ni moč trditi, da so vse te nezgode posledica dolge in utrudljive vožnje na delo, saj statistika kaže, da je največ nezgod v nedeljah in ponedeljkih, ko nekoliko popusti delovna disciplina. Zato bo treba bolj kot doslej gojiti čut za disciplino in upoštevanje predpisov o osebni varnosti, so sklenili na tej seji.

Tudi prostor za vlakovno osebje ne more nuditi zatočišča vsem, ki so po delu potrebni počitka, niti ni primerna soba za premikalno osebje. To sobo naj bi preuredili v čitalnico, premikalnemu osebju pa dodelili primernejšo.

Delovni kolektiv te železniške postaje se je doslej zelo zavzemal za ureditev zdravstvene službe. Obratna ambulanta v Divači je v majhni neprimerni sobi in je namenjena za splošne preglede vsega železničarskega osebja in njihovih družin vse od Štanjela ter daleč proti Pulju. Zobozdravstveno ambulanto imajo v Pivki. Tako stanje pa je skoraj nevarno in zato je razumljivo, da si železničarji želijo skorajšnje reorganizacije lastne zdravstvene službe, ki jim bo omogočila koriščenje

najbližjih splošnih zdravstvenih in zobozdravstvenih ambulant.

Kdor je prisostvoval prvi seji delavskega sveta železniške postaje v Divači, je dobil vtis, da se bodo njegovi člani trdoživno borili za utrditev delovne discipline, za izboljšanje delovnih pogojev svojega kolektiva, za varnost potniškega in tovornega prometa — skratka za utrditev delavskega upravljanja v tej tako zelo pomembni železniški enoti.

er-

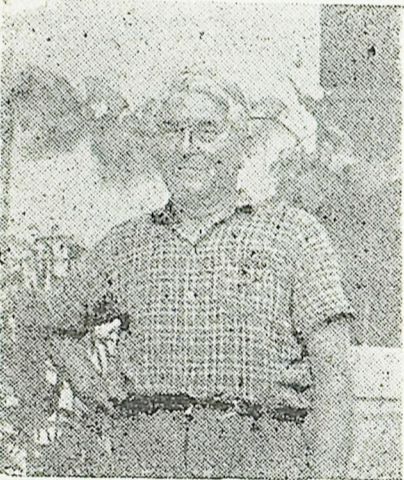
Te dni stopajo pred naborno komisijo mladinci rojeni leta 1939. Naša slika kaže nabornike pivške občine ob naboru, ki je bil v Pivki, 8. in 9. tega meseca

Slovo od Matiša

Minuli teden je spet neizprosna bela žena posegla s svojo koso med nas in iz naše srede iztrgala hrabrega in požrtvovalnega sina svoje domovine, ki jo je neizmerno ljubil in za njeno svobodo žrtvoval svoje osebne interese, svoje zdravje in končno svoje življenje: umrl je Anton Brajnik — Matiš po partizansko.

Brajnik je bil kmečko dete. Rojen je bil leta 1892 v Domju pri Trstu. Ker za vse ni bilo doma kruha, se je izučil za zidarja. Že v rani mladosti je okušal vse tegobe proletarskega življenja in se je kot pravi sin svojega ljudstva kmalu vključil v delavske organizacije tedanje dobe v Trstu in po svojih skromnih močeh pomagal vzdrževati slovensko delavsko misel v svoji okolici in predvsem družini.

Začetek upora proti osovraženemu fašističnemu okupatorju v Jugoslaviji je tudi Brajniku pomenil odločilni boj za svobodo slovenskega ljudstva na Tržaškem. Ze leta 1942 se je vključil v NOB pod ilegalnim imenom Matiš. Delal je kot politični aktivist v

Trstu in okolici vse do osvoboditve. Marca 1944 ga vidimo kot člana okrožne gospodarske komisije za Slovensko Istro — v njej je vodil referat za finance. Avgusta 1944 je postal referent za domačo produkcijo v gospodarski komisiji sočrbskega okraja in je v tem svojstvu storil izredno veliko za preskrbo naše vojske.

Usoda pa mu ni prizanesla. Skoraj tik pred osvoboditvijo so ga ujeli fašistični krovoloki in ga nekaj tednov zveržnili mučili v zloglasnih tržaških zaporih. Iz njih so ga rešile partizanske enote 30. aprila 1945. Takoj naslednjega dne je bil na seji sočrbskega okrajnega NOO imenovan za poverjenika za sodstvo.

Zivljenje je bilo pokojnemu Brajniku zelo nemilo. Ko so fašistični elementi v Trstu leta 1946-47 spet močno dvignili glave, so začeli preganjati tudi Matiša, saj je bil po svoji delavski zavednosti in slovenskem patriotizmu tamkaj zelo poznan. To je šlo tako daleč, da so mu fašisti priskrtili rodno mesto in se je umaknil v tedanje cono B STO.

Od tu ga vsi poznamo po njegovem delu in življenju, zato nam je hudo za njim. Bil je tovariš, prijatelj v stiski, požrtvovalen član skupnosti — z eno besedo: pravi človek današnjega časa, človek, kakršnega je lahko rodilo in vzgojilo le trdo življenje, kakršnega je lahko izšel le iz nadčloveškega boja za obstanek proti vsem nasprotnim silam.

Ta boj pa je terjal svoje in je tudi Brajniku pustil tragične posledice: zahrbita bolezen mu je po neznanem trpljenju prestrigla življenjsko nit.

Anton Brajnik je že za življenja dobil za svoj doprinos svobodi močno priznanje hvaležne domovine. Bil je odlikovan z Redom bratstva in enotnosti II. stopnje, z Redom zasluge za narod III. stopnje, z Redom dela III. stopnje in z Medaljo za hrabrost.

Umrl je človek. Zalujemo za njegovim vednim nasmehom in vsakdar prijazno besedo. Odšel je Anton Brajnik-Matiš izpred naših telesnih oči, njegov duh in spomin pa bo še dolgo živel v nas in med nami! rb

Tudi v pivški dolini vodna skupnost

Letos bosta pivška in postojnska občina skupno ustanovili Vodno skupnost, katere dejavnost bo zajemala celotno ozemlje reke Pivke od Bača do Postojne in vse stranske pritoke. Ta organizacija se bo priključila okrajni Vodni skupnosti, njeni člani pa bodo podjetja, kmetijske zadrage in kmetovalci.

Osnovna naloga novoustanovljene Vodne skupnosti bo redno oskrbovanje pivškega področja s pitno vodo. Načrti za to so že izdelani v različnih variantah, sedaj pa jih bodo v Postojni vskladili. Ti načrti predvidevajo zgraditev vodovoda iz Planine, ki bi v zadostni meri preskrboval

pivško področje s pitno vodo. Kaže, da bodo pripravljala dela kmalu zaključena, tako da bodo lahko že v bližnji bodočnosti začeli s prvimi gradbenimi deli, le če bodo zbrali dovolj denarnih sredstev.

Razen tega bo Vodna skupnost skrbela za čiščenje in reguliranje ponikalnice Pivke, urejevala bo vaške vodnjake, gradila nove ter nadzorovala kanalizacijo v obeh občinah.

O pomenu te važne gospodar-

ske organizacije bo v kratkem govoru tudi na zborih volivcev, na katerih se bodo volivci podrobno seznanili z nalogami, ki jih ima Vodna skupnost, in tudi s problemi, ki jih bo morala prvenstveno rešiti. Predvidevajo, da bo Vodna skupnost razpolagala z 9 do 10 milijoni dinarjev letno. Ta sredstva bodo v glavnem ostvarila podjetja obeh občin, kmetovalci sami pa bodo prispevali približno milijon 600 tisoč dinarjev. S. M.

POHVALNA DUHAPRISOTNOST

Predzadnji dan preteklega meseca se je zgodila ob 20.30 na glavni avtomobilski cesti pri Dekanih huda prometna nesreča. Pod kolesa poltovornega avtomobila Mestnih trgovin iz Postojne je prišel po lastni neprevidnosti 65-letni Henrik Bertok iz Dekanov. Voznik motornega vozila Andrej Čuk je poskusil vse, da bi se izognil trčenju, katerega posledica je bila Bertokova smrt kljub takojšnji zdravniški intervenciji.

Šestnajstletna dijakinja Nada Rodela je v trenutku nesreče sekala nedaleč proč drva. Videla je pešca in avtomobil, ki je vozil za njim. Videla je tudi, kako je pokojni neprevidno prečkal cesto. Takoj, ko se je nesreča zgodila, je stekla domov po kredo in kot edini očevidec, ki je prihitel na kraj nesreče, je s kredo na cesti označila sled avtomobila pred in po trčenju, lego ponesrečenca in lego njegove kape. Tako je preprečila, da bi vozniki drugih vozil, ki so takrat vozili mimo, zbrisali najvažnejše elemente za ugotovitev vzrokov nesreče, preiskovalnim organom pa je močno

olajšala delo. To dejanje kaže, kako koristna je vzgoja o cestno-prometnih predpisih in o ukrepih, ki jih moramo izvajati takoj po nezgodi, če hočemo, da se osvetlijo vsi tisti elementi, ki so najvažnejši za ugotavljanje kako, zakaj in kdaj. Dijakinjo Nada Rodela pa je treba še posebej pohvaliti za njeno duhaprisotnost in požrtvovalno sodelovanje s prometnimi organi LM, katerim je nazorno in točno tolmačila ves potek nesreče. Brez dvoma je to doslej edinstveni primer te vrste v naši državi.

SPOMENIK NOB NA NANOSU

Pretekli petek je občinski odbor Zveze borcev v Vipavi razpravljala o nujnosti postavitve veličastnega spomenika padlim partizanom na Nanosu. Mogočni Nanos je bil namreč zatočišče prvih partizanov na Primorskem in priča številnih partizanskih borb med narodnoosvobodilno vojno. Tudi prvi večji oboroženi spopad med partizani in okupatorji na Primorskem je bil na Nanosu. Zato je razumljivo, da naj bi v tej zibelki primorskega partizanskega gibanja postavili osrednji spomenik NOB za Primorsko, ki bi bil viden daleč okoli, ponoči, ko bi bil razsvetljen, pa celo s slovenske obale. Podrobno bodo o uresničitvi te velike zamisli razpravljali predstavniki okrajnih odborov Zveze borcev iz Kopriva in Gorice na posebnem sestanku, ki bo 24. maja v Vipavi. Pobudniki gradnje spomenika pričakujejo, da jim bo uspelo začeti s pripravami za gradnjo spomenika brž ko bodo osvojeni osnovni elementi za njegovo postavitev.

DIVJAŠKI NAPAD ALKOHOLIKA

Delavec E. D. iz Bosanske Krupe, star 28 let, je samovoljno zapustil delo ter se delj časa potikal po Koprju, pljančeval in z nedostojnim vedenjem vznemirjal prebivalce Kopriva in okolice. Njegov najhujši izpad pa je bil 5. maja, ko je v vinjenem stanju fizično napadel čistilko čevljev v Koprju Fikrišo Alilovsko. Vpričo mimoidečih jo je grobo zalil ter jo, sredi belega dne, v središču Koprja, pri restavraciji Turist, kjer čisti čevlje, pričel pretepati, ji razbil vse orodje ter ga delno zmetal v morje. Razen lažjih telesnih poškodb ji je povzročil precejšnjo materialno škodo. V svoji pobesnelosti bi verjetno napravil še hujša dejanja, da mu tega niso preprečili navzoči in uslužbeni Ljudske milice.

To obsodbe vredno dejanje E. D. je vzbudilo med prebivalci Koprja, ki so bili trenutno navzoči, veliko zgražanje ter upravičeno zahtevo po izreku take kazni, ki ga bo vedno opozarjala na dostojno vedenje.

ŠTUDENTJE SMO — V TOLMINU

MKUD tolminskega učiteljišča je v soboto, 10. t. m., uprizorilo Bučarjevo opereto ŠTUDENTJE SMO pod vodstvom prof. Lojzeta Krumbergerja. Poleg obveznega šolskega dela se dijaki tolminskega učiteljišča redno udeležujejo tudi na kulturnoprosvetnem področju in vsako leto uprizorijo kako igro. Letos so občinstvo presenetili z uspešno opereto.

Barba Vane pravi...

Ste videli, kaj? Pa imamo poletje. Prišlo je tako nenadoma, da nas je res presenetilo. Prejšnji teden smo še razmišljali o drvih in premogu, zdaj se pa že namakamo v tisti slani luži in tekmuje, kdo bo prej počrnel od pet do glave.

Vročina pa prinaša tudi svoje nevarnosti. Že ob njenem prvem napadu na Koper je skoraj v vseh naših gostilnah in drugih tekočih lokalih zmanjkalo piva. Ponekod so sicer imeli originalno plzensko, toda to ni namenjeno proti vročini. Zaradi svoje cene — 150 do 180 din steklenica 3 dcl — namreč nič kaj hladino ne

ZAHVALA ZA TOPEL SPREJEM

Ko smo se brigadirke štirikrat udarne mladinske delovne brigade »Pinko Tomažič« vrnile z gradnje avtomobilske ceste Bratstva in enotnosti na svoja delovna mesta v Izolo, smo doživele pristrčen sprejem, ki nam ga je priredil delovni kolektiv tovarne »Argo« v Izoli. Zato se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so nam to presenečenje pripravili, predvsem pa vodstvu podjetja in direktorju Francu Karu. Ob tej priložnosti pa obljublamo, da bomo še bolj vestno kot doslej izpolnjevale vse naloge, ki stojijo pred nami.

PIVKA

Dne 6. maja smo v Pivki pristrčno sprejeli Štafeto mladosti, ki je prišla iz Ilirske Bistrice ter nadaljevala pot proti Postojni in Razdrtem, kjer se je združila z glavno štafeto. Štafetno palico so od Pivke do Postojne nosili tekači naše občine.

Za sedaj še ni znan spored prireditve ob Dnevu mladosti, zato upravičeno z nestrpnostjo pričakujemo, kaj bo v pivški občini v počastitev tega velikega praznika mladine.

vpliva, rekel bi skoraj, da človeku prej postane vroče, ko zve za ceno. Toda pustimo to, saj nisem proti konkurenci. Kar sem napisal sem napisal samo zato, ker imam namen ostati zvest Unionu — vsaj dokler bo cenejši. Obracam se torej na naše gostinske forume v imenu pivopetrošnikov z normalnimi žepi, naj poskrbijo, da ne bomo ostali še večkrat v poletni vročini brez »tozadevne« domače pijače.

S poletjem in z njim najtesneje povezanimi vročimi dnevi, se pri nas v Koprju še stopnjuje tudi potreba po primernem letnem kinu. Naš je namreč še zmeraj v »remontu«. Ze marsikateri vnet obiskovalec kina mi je dejal, naj malo podrezam, češ da se že kak mesec vrtijo tam okrog, pa ni še nič kaj videti, da bi nameravali skoraj končati. Tudi po mojem skromnem mnenju traja vse skupaj res precej dolgo. Vendar moram pripomniti, da se zadnje dni delo nekako hitreje odmiha, čeprav gradnjo tako rekoč peš, to je brez kakršnekoli mehanizacije.

Še k Odpadu sem stopil, da bi videl, kaj vse ljudje znosijo tja. Med velikim »asortimentom« vseh mogočih odpadkov in stare šare, ki ji je res mesto edino pri Odpadu, pa sem videl tudi nekaj takih reči, za katere moja skromna pamet ni mogla dojeti, zakaj in kako so prišle tja, kjer so. Med temi je lepo število zavojčkov skal za radijske sprejemnike. Te lepe steklene tablice so popolnoma nove, ker so zavojčki še originalno pakirani. Na njih je letnica 1957, kar pomeni, da so na skalah imena postaj in valovne dolžine napisane po zadnji razdelitvi. Zavojčki so tudi nepoškodovani. In, kar je pri vsem najlepše: skale so — uvožene. Nič ne rečem. Rad bi samo poznal tistega, ki uvaža za Odpad.

Pozdravljeni Vaš Vane

TELESNA VZGOJA * ŠPORT * ŠAH * TELESNA VZGOJA

Nespremenjeno stanje v Primorski podzvezi

V predzadnjem kolu nogometnega prvenstva v Primorski podzvezi sta glavna favorita za prvo mesto Koper in Postojna prepričljivo premagala svoja nasprotnika. Koper je premagal Tabor s 5:1, Postojna pa Sidro s 5:2. Anhovo je premagalo Adrio s 3:0 (p. f.), medtem ko je Primorje poskrbelo za presenečenje in premagalo Branika na njegovem igrišču z 2:1.

Kar smo že večkrat napisali, da bo potrebno za naslov primorskega prvaka čakati verjetno vse do zadnjega kola, se je res uredilo. Koper ima sicer točko prednosti pred Postojno, točki če bi razpisali stave, bi bile točke ugodnejše za Postojno. Koprsko moštvo je namreč zelo oslabiljeno, kar se je pokazalo tudi v tekmi s Taborom. Če računamo, da je Primorje v odlični formi, je malo verjetno, da bo Koprpu uspelo osvojiti v Ajdovščini obe točki. Malo pa je tudi verjetno, da bi Adriji uspelo premagati Postojno. V nedeljo bo torej Primorje odločalo, kdo bo primorski prvak in bo torej tekma seveda bolj zanimiva za Koprčane in Postojnčane kakor pa za Ajdovce. Naj povemo še to, da si bo primorski

prvak priboril pravico do kvalifikacij za vstop v enotno slovensko ligo.

Razen tekem Primorje—Koper in Adria—Postojna, bosta v nedeljo na sporedu še srečanja Tabor—Anhovo in Sidro—Branik.

Lestvica pred zadnjim kolom pa je naslednja:

Koper	13	10	1	2	41:15	21
Postojna	13	10	0	3	59:12	20
Branik	13	7	1	5	28:36	15
Primorje	12	6	1	5	29:20	13
Anhovo	13	5	2	6	26:31	12
Tabor	13	4	2	7	26:42	10
Adria	13	3	1	9	26:47	7
Sidro	12	2	0	10	22:54	4

Nabratko

Podobno kakor v Izoli so tudi v Koprpu organizirali športna tekmovanja delovnih kolektivov. V Koprpu se je prijavielo 15 sindikalnih podružnic za tekmovanja v šahu, streljanju, balinanju, odbojki, vlečenju vrvi in nogometu. Tekmovanje v šahu je že zaključeno z zmago koprskih novinarjev, v finale odbojkarskega turnirja pa so se plasirali Slavnik, Radio Koper in Gasilci. Finalna srečanja v drugih disciplinah bodo do konca maja.

V Postojni pa tekmujejo delovni kolektivi v namiznem tenisu, odbojki, nogometu, streljanju in šahu. Dosej so zaključili tekmovanje v namiznem tenisu. Prvo mesto je osvojilo moštvo Komunalne banke, ki je premagalo vse svoje nasprotnike. Drugo mesto je osvojila gimnazijska sindikalna podružnica, tretje mesto pa trgovinska sindikalna podružnica. V streljanju z zračno puško pa je zmagalo moštvo Mestnih trgovin pred LIP in Komunalno banko.

Nezadržna Izola

V šestnajstem kolu ljubljansko-primorske nogometne lige je Izola v Idriji visoko premagala Rudarja s 7:0. Čeprav so domačini nastopili z oslabiljenim moštvom, je vendar Izola prikazala igro, ki ji daje mnogo izgledov, da se obdrži na petem mestu in si tako pribori vstopnico za enotno republiko ligo. Potrebno pa bo se-

veda brezpogojno zmagati na domačem igrišču z Jesenicami ter skušati iztrgati točko Slovanu v Ljubljani. Nova Gorica je igrala v Ljubljani s Krimom ter nezasluzeno izgubila z 2:3. Po poteku dogodkov na igrišču bi bolj ustrezal neodločen rezultat. Kljub porazu ima Nova Gorica še zmeraj izgleda za eno od prvih petih mest, saj igra na domačem igrišču s Tržičem ter v Ljubljani z Ilirijo.

ZOPET GOZDNI POŽAR

Prvega maja se je na Ravnah pri Slavini v pivški občini vnela gmajna. Vzroki požara za sedaj še niso popolnoma pojasnjeni, kaže pa, da gre za neprevidnost. Pogorelo je okrog 15 hektarov gmajne in približno 10 do 12 hektarov mladih nasadov črnega in rdečega bora. Škoda cenijo na tri sto tisoč dinarjev. Požar je trajal več ur. Požrtvovalni domačini so ga pogasili šele proti večeru in obvarovali pred ognjem bližnji gozd.

Lani je bilo v pivški občini 9 gozdnih požarov, ki pa so napravili škode le za 100 tisoč dinarjev, ker so gorele le gmajne.

Lestvica:

Krim	16	12	3	1	42:16	27
Triglav	16	12	2	2	58:17	26
Grafičar	16	7	4	5	33:26	18
Slovan	16	7	3	6	32:33	17
Izola	16	7	3	6	30:34	17
N. Gorica	16	7	3	7	37:31	15
Jesenice	15	6	2	7	33:28	14
Tržič	16	4	5	7	22:42	13
Rudar	16	2	3	11	21:58	7
Ilirija	15	2	0	13	19:43	4

V nedeljo bo igral Rudar v Ljubljani s Krimom, Izola v Ljubljani s Slovanom, Nova Gorica pa doma s Tržičem.

ŠAH NASLOV OKRAJNEGA PRVAKA BO PRIPADAL IZOLI ALI KOPRU

Med tednom sta bila na sporedu še dva dvoboja v okviru tekmovanj za naslov moštvenega šahovskega prvaka koprškega okraja. Koper je prepričljivo premagal Sezana z 8:2, Izola pa prav tako z visoko razliko Portorož (7:3). Proti koncu tedna se bosta pomerila Koper in Izola. Priča kuje se zanimiva borba, saj so moči obeh moštev izenačene.

Novici iz Pirana

V nedeljo je bilo v Piranu okrajno prvenstvo TVD Partizan v malem rokometu za mladino in ženske. Ker drugih moštev ni bilo, sta se pomerila med seboj Piran in Koper. Najprej sta se pomerili ekipi starejših mladincev. Zmagali so prepričljivo domačini s 24:14. Za precejšnje presenečenje pa so poskrbela piranska dekleta, ki so najprej premagala prvo koprsko ekipo s 14:7, nato pa še drugo koprsko ekipo s 13:6. Koprčanke do zdaj niso imele resnega nasprotnika na Primorskem, nedeljsko tekmovanje pa je pokazalo, da so jih Pirančanke z marljivim treningom prekosile. Edino zmago so priborili Koprčanom mlajši mladinci, ki so premagali domačine s 13:10.

V nedeljo, 18. maja, bo piransko društvo razvil svoj prapor. Ob tej priložnosti bo celodnevni spored, ki bo obsegal naslednje točke:
ob 8. uri svečan začetek del pri urejevanju novega stadiona;
ob 9. uri začetek okrajnega prvenstva v malem rokometu za člane;
ob 11. uri nagradno tekmovanje ribiških čolnov pred piransko obalo;
ob 16. uri razvilje društvenega prapora s telovadnim nastopom.
Zvečer bo prosta zabava v društvenih prostorih.
M. D.

RAZPIS

za tečaj Politične šole pri CK ZKS (od 2. septembra 1958 do 30. januarja 1959)

Tečaj Politične šole je namenjen predvsem delavcem in delavkam v industriji in kmetijstvu, ki že delajo v organih delavskega in družbenega upravljanja in jim je zato nujno potrebno osnovno znanje iz politične ekonomije in znanstvenega socializma.

Prijave z osebnimi podatki, s podatki o dokončanih šolah, tečajih, o osnovnem poklicu, zaposlitvi, višini mesečnih prejemkov ter tudi o stažu in funkcijah v političnih organizacijah in družbenih organih, pošljite do 25. VI. 1958 na upravo politične šole pri CK ZKS, Ljubljana, Parmova 39 in tudi na svoj občinski komitej ZKS.

Sola ima tudi svoj internat za slušatelje, ki so doma izven Ljubljane.

O sprejemu v tečaj bo vsak posameznik pisмено obveščen, in sicer najmanj 14 dni pred pričetkom tečaja. Podrobnejše informacije dobite na upravi šole oziroma na občinskem komiteju svojega področja.

Oglejte si v naših poslovalnicah v Koprpu (knjižarna v Kidričevi ulici), Izoli in Piranu

razstavljene

PISALNE STROJE

Prepričali se boste o zelo ugodnih nabavnih pogojih, saj lahko kupite portable pisalni stroj najboljših inozemskih znamk že za din 62.500.—, kar pomeni z obrestmi vred

v 24-mesečnem odplačevanju

po din 2.605.— mesečno.

ČZP »PRIMORSKI TISK«

Založba »LIPA«

Koper

KMETIJSKA ZADRUGA V MAREZIGAH RAZPISUJE MESTO

UPRAVNIKA

Pogoji: agronomska ali ekonomska fakulteta, srednja kmetijska ali ekonomska šola, ali nižja izobrazba in primerna praksa. na vodilnem mestu v kmetijski zadrugi ali na zadrugi zvezi.

Interesenti naj pošljejo kratek življenjepis o dosedanjih zaposlitvah in o strokovni izobrazbi na upravo kmetijske zadruge do 31. maja 1958. Plača po kolektivni pogodbi zadruge.

NAŠI FILMI

Konec preteklega meseca je bila v Ljubljani svečana premiera novega slovenskega mladinskega filma DOBRO MORJE. Producent je bilo podjetje Triglav-film, snemali pa so ob dalmatinski obali in v studiu »Film servisa«. Osnovno filmsko zgodbo je napisal naš znani filmski delavec in režiser kratkih filmov Ernest Adamič. Pozneje so scenarij nekoliko predelali in poverili režijo Mirku Groblerju, ki je do zdaj snemal le kratke filme in je to njegov prvi celovečerni igrani film. Pohvale vredno je zlasti dejstvo, da smo dobili po »Kekcu« vendar spet dober mladinski film, vsaj tako so ga ocenili v Ljubljani. Med igralci je s svojo neposrednostjo spet očarala zlasti mala Evelina Wohlfeller, ki jo poznamo kot Lotti iz filma »Dolina miru«. Glavni vlogi v filmu nosi tudi oblatni izkoriščevalec mirne ribiške vasice hudobni Paškval, ki ga je upodobil znani igralec našega gledališča in filma Stane Potokar. Na sliki ga vidimo v njegovi gostilni, kjer streže gostom poštena in preprosta natakarica, ki jo igra Tocinovska. Paškvalovega nasprotnika v filmu igra ribič Ložič, ki bi hotel osvoboditi vas nesramnega oderuhovega izrabljanja. Lik Ložiča je izoblikoval Janez Vrhovec, ki sodi med naše redke igralce, ki so se posvetili samo filmu. Glasbo za film »Dobro morje« je napisal Bojan Adamič, snemalec pa je bil France Cerar. Na ljubljanski premieri so se občinstvu predstavili nekateri glavni akterji filma.

Radio KOPER

NEDELJA, 18. maja:

8.00 Kmetijska oddaja: »O problemih hladilnice v Dekanih — Kmetijska zadruga Kojško« — 8.30 Jankovičeve vesele skladbe — 10.30 Reporterjeve turistične beležke — 15.00 Vesti — 15.10 Pogovor s poslušalci — 15.15 Glasba po željah.

PONEDELJEK, 19. maja:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »Večja skrb varstvu krompirja« — 13.45 Igra Kmečka godba — 14.00 Ponedeljkove popevke — 14.30 Športna oddaja.

TOREK, 20. maja:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »Zakaj moramo škropiti trte in krompir« — 13.45 Iz opernega sveta.

SREDA, 21. maja:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »Pocenimo rejo svinj s pašo« — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Sola in življenje: »Praznik mladosti — Pošta«.

ČETRTEK, 22. maja:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »Pinciranje breskev« — 14.00 Glasba po željah — 14.30 Pogovor z volivci: »Govori predsednik OLO Nova Gorica inž. Karmelo Budihna« — 15.25 Zenski tercet: Dana Filipičeva, G. Ložarjeva in N. Podlogarjeva pojo slovenske narodne, na harmoniko spremlja Avgust Stanko.

PETEK, 23. maja:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »Kako ravnamo z vinom čez poletje« — 13.45 Popoldanske melodije — 14.30 Gospodarska oddaja: »Kaj je pokazala dosedanja kontrola cen«.

SOBOTA, 24. maja:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: Zakaj poginjajo prašiči čez noč« — 14.30 Kulturni obzorik: »Vzgojni problemi naše šolske mladine« — 15.25 Slovenske narodne izvajajo Dana Filipič, Franc Koren in Avgust Stanko.

Kino

KOPER: 16., 17. in 18. maja češki barvni film DOBRI VOJAK SVEJK, 19. in 20. maja francoski film KROJAC ZA DAME, 21. in 22. maja jugoslovanski film MREŽA.

IZOLA: 17. in 18. maja ameriški barvni film Cinemascope TRIJE NOVČICI V VODNJAKU, 19. in 20. maja ameriški barvni film MASČEVALEC IZ DALLASA, 21. maja ameriški barvni film FANT IZ OKLAHOME, 22. in 23. maja japonski film SEDEM SAMURAJEV.

PORTOROŽ: 17. maja ameriški film TARZAN V PUŠČAVI, 18. maja ameriški barvni film PESEM ZLATEGA ZAPADA, 20. maja poljski film KARIERA, 21. maja ameriški barvni film TO SE IMENUJE ZORA, 22. maja italijanski barvni film ODISEJ.

PIRAN: 17. maja ameriški barvni film PESEM ZLATEGA ZAPADA, 18. in 19. maja ameriški film TARZAN V PUŠČAVI, 20. in 21. maja ameriški barvni film TO SE IMENUJE ZORA, 22. maja poljski film KARIERA.

SEČOVLJE: 17. maja sovjetski barvni film SKRIVNOST DVEH OCEANOV, 18. maja ameriški barvni film POT V HOLLYWOOD, 22. maja češki barvni film DOBRI VOJAK SVEJK.

SMARJE: 17. maja ameriški barvni film POT V HOLLYWOOD, 18. maja sovjetski barvni film SKRIVNOST DVEH OCEANOV, 21. maja češki barvni film DOBRI VOJAK SVEJK.

SKOFIJE: 17. maja mešani črtani program MALA LAZNIČKA, 18. maja madžarski film VRTINEC, 21. maja ameriški film MASČEVALEC IZ DALLASA.

DEKANI: 17. maja madžarski film VRTINEC, 18. maja črtani program MALA LAZNIČKA.

POSTOJNA: 17. in 18. maja ameriški barvni film VERA CRUZ, 20. in 21. maja ameriški film URE OBUPA, 22. in 23. ameriški film TUJEC JE POZVALJ.

SEZANA: 17. in 18. maja francoski film RDEČE IN CRNO I. del, 20. in 21. maja ameriški film NE-DOLŽNO OBDOBJE, 22. in 23. maja ameriški film MARTI.

ZAPOZNELA

ČESTITKA ZA PRVI MAJ

S prijaznim pismom smo prejeli zaprosilo in zapoznelo čestitko za prvomajske praznike:

Lepo prosiva za naslednjo objavo: »Vse domače, sorodnike in prijatelje ter posebno neimenovana dekleta lepo pozdravljata in jim želita vse najboljše za Prvi maj vojak Gabrijel Dobrila in Jože Kastelic iz V. P. 8775 Sarajevo.«

Mali oglasi

VESPE, AVTOMOBILE, KOLESA in ŠIVALNE STROJE, nove in rabljene, si oglejte brez obveznosti, različne nadomestne dele in razna darila z vsemi potrebnimi listinami, odpremlja najhitreje in daje vsa potrebna pojasnila tvrdka Beltram, Trst, Ulica Valdirivo 3, telef. 36-991.

DVOKOLESA od 7.000.— dalje, ciklomotorji od 44.000.— dalje ter Vespe, nove in rabljene, Vam nudi tvrdka Marcon, Trst, ulica Pietà 3. Pošljamo darilne pakete za Jugoslavijo.

FOTO ATELJE V PIVKI popolnoma opremljen prodajni prostor ugodni ceni zaradi selitve. Pisemne ali ustne ponudbe na Emil Rebec, Koper, Čevljarska 18.

Dne 30. aprila 1958 sem med potjo od Kopra do Hrpelje-Kozine izgubil žensko naročno uro znamke »Zenit«. Poštenega najditelja prosim, da uro vrne proti nagradi na naslov Godnič Adolf, Bertoki 8 ali pa naj pisмено obvesti, da jo dvignem osebno.

PRED ZARODKOM MOTORNEGA LETALA

Okrog leta 1870 je neki protestantski škof obiskal rektorja znane ameriške univerze. V teku razgovora je škof menil, da je z izumi na svetu pri kraju in da ni več človeka, ki bi še kaj izumil. Profesor je bil drugačnega mnenja: »Čez petdeset let bo človek letel ko piščica.« Odgovor je škofa neprijetno dirnil; vznemoljen je dejal: »Letanje je predpravica angelov, gospod profesor! Kar vi trdite, je bogokletje!«

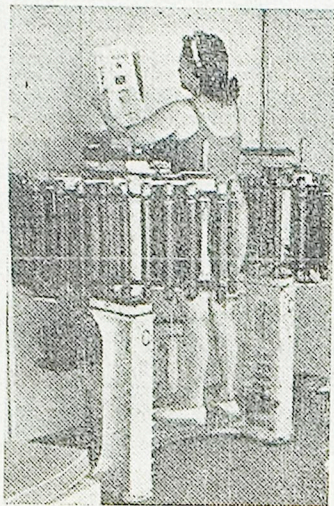
Škof se je pisal Wright in je imel dva sinčka, po imenu Orville in Vilbur. Kakor znano, sta prav onadva izumila motorno letalo in se leta 1903 dvignila z njim na prvi polet.

NOVI STROMBOLI

Filmska veličina Ingrid Bergman se je s svojo najnovejšo ljubeznijo, Larsom Schmitdom, zatekla na švedski otoček Fjallebacka. Tamošnji domačini pa za »mladi par« niso bili nič kaj navdušeni in so svoj otoček nazvali »Novi Stromboli«. Na vulkanskem Stromboliju, italijanskem otočku, se je namreč pričela Ingridina ljubezen do Roberta Rossellinija.

Težka izbira. Na nedavnih volitvah najlepše Dunajčanke je imela komisija velike težave. Med kandidatami za prvo mestno lepoticu jih je bilo namreč več, ki bi po mnenju komisije zaslužile ta naslov in zato se nikakor niso mogli odločiti, kateri naj ga dajo. Naposled so se zedinili za Ireno Shubert, medtem ko so nekaterim drugim določili ostala mesta po rangi z enakim številom točk.

Vse za lepoto. Takole se mučijo ameriške in tudi druge milijonarke, da bi shujšale za kak kilogram in ohranile »linijo«. Da bi ugotovila, koliko morajo pretrpeti, se je temu podvrгла tudi neka ameriška novinarka, ki je komaj živa prišla izpod številnih shujševalnih naprav.

PROMET REŠKE LUKE V LETU 1957

Po objavljenih poročilih je reška luka lani v vsakem oziru znatno prekosila promet iz leta 1956.

V teku preteklega leta je prispelo na Reko 9592 ladij s 3.567.832 NRT, odpulilo pa je 9518 ladij s 3.609.688 NRT.

Skupni blagovni promet je znašal lani 4.154.202 toni in je v primeri s prejšnjim letom narasel za 461.345 ton in to v vseh panogah. Najvišji je bil uvoz: 2.419.143 ton; sledil mu je tranzit: 972.978 ton; razvoz je zavzel 386.928 ton, izvoz pa ostalo.

Potniški promet je zajel lani 1.137.636 oseb, skoraj 86.000 ljudi več kot leto prej.

V luškem prometu Reka nadkriljuje Trst.

POMORSKI ORJAKI

Kot vse kaže, bodo največjo potniško ladjo na svetu, angleško »Kraljico Mary«, kmalu zasenčili novi plovci velikani. Iz Nizozemske namreč poročajo o začetku gradnje velikega tankerja za prevoz nafte z nosilnostjo 110.000 ton, ob enem pa tudi o pripravah na gradnjo štirih potniških ladij po 120.000 bruto registrskih ton vsaka.

POLICAJI — VLOMILCI

Pet policajev mesta Muskogee v državi Oklahoma (ZDA) so prejšnji teden aretirali, ker so ugotovili, da so izrabljali svoje službene nočne obhode za vlome v trgovine in druge lokale. Eden izmed petih aretiranih je bil nedavno odklovan in nagrajen za dvajsetletno vestno službo.

V Pulju bodo gradili nov ladijski tip

Puljska ladjedelnica »Uljanik« je dobila iz inozemstva naročilo štirih ladij novega tipa za prevoz razsutega tovora. Novi tip je zasnovala mednarodna organizacija Mac Gregor in odobren od Lloydovega registra in biroja Veritas. Ladje bodo imele po 18.400 ton nosil-

UGNAL JE MALARIJO

20. avgusta 1897 je britanski vojaški zdravnik v Indiji Ronald Ross skozi mikroskop odkril v žlečadni steni moskita ducaat okroglih celic, ki so ga opozorile na prisotnost malarijskih parazitov. To je bil velik dan za človeštvo! Odkrit je bil povzročitelj malarije, ki je predvsem v tropskih deželah dotlej leto za letom ugonabljal milijone ljudi. Ross se je ves posvetil pobijanju malarije. Rešil je nebroj človeštva. Za svoje odkritje in delo je prejel Nobelovo nagrado in mu je bilo podeljeno angleško plemstvo. Letos bo svet slavil stoletnico njegovega rojstva.

LADJA SILI V VIHAR

Druga največja potniška ladja na svetu, 81.000 tonska »QUEEN MARY« je nedavno zapustila ladjedelnico v Southamptonu, kjer so ji vdela štiri krmilne plavuti, ki naj bi preprečile vsako guganje ladje na valovitem morju. Da se prepriča, koliko nova naprava deluje, je kapitan takoj po izplavljenju odredil: »Smer v prvi vihar!«

Čaka na pokojnino. O mezi, ki jo vidite na naši sliki, razpravljajo na obrambnem ministrstvu v Rimu. Njen gospodar je namreč v njenem imenu zaprosil vlado za pokojnino. To utemeljuje z zaslugami, ki si jih je mezga pridobila v bojih med prvo svetovno vojno.

nosti ter brzino 14,5 m. milj, dolge bodo po 153 in široke po 21,3 m. Notranje bodo urejene na povsem nov način, kar jim bo omogočilo za 20% večji prevoz žita od sedanjih ladij klasičnega tipa, zaradi česar se jim bodo tudi letni dohodki lahko zvišali od 40 na sto milijonov funtov. V Severni Ameriki bodo te ladje zelo uporabne za promet po Velikih jezerih preko nove vodne poti Sv. Lovrenca. Nova naročila se nadaljnji osem ladij istega tipa bodo predvidoma dobile ostale naše ladjedelnice.

Manifestacija čistoče. Nad 10.000 pariških šolarjev je te dni preplavilo mestne ulice in nosilo transparente z napisi, s katerimi pozivajo prebivalstvo na red in snago. V to svojo veliko akcijo so vključili tudi čuvanje nasadov in se obenem slovesno zavezali, da ne bodo več pisali po zidovih.

»Divja mačka«

Tako je ime 56 m dolgi in 9 m široki 673 BRT ladiji za varstvo morskega ribištva Zahodne Nemčije. Spočetka je služila vojni mornarici, pred osmimi leti pa so jo predelali v sedanje namene. Modernizirana in izredno praktično urejena nudi na videz neznatna orehova lupina na odprtem morju pomoč na prav različne načine.

Na njej je bolnica z 32 posteljami, z operacijsko sobo, rentgenom, laboratorijem in zobno ambulanto. Tehnični pomožni službi so na voljo potapljaške in vlačilne naprave, podvodni rezalni gorilnik in reševalna črpalka. Ima tudi priprave za gašenje požarov, dalje velike zaloge pitne vode ter poseben laboratorij za raziskovanja na polju morske biologije; skratka, »Morska mačka« je plavajoče skladišče nadomestnih delov.

Seveda ladja ni brez vremenske postaje, ki je do začetka 1956. leta morskimi plovi brezlično posredovala 27.297 vremenskih poročil in nevihtnih svaril. Iz vseh navedenih razlogov je ved pomorskiški na Severnem morju izredno popularna in priljubljena. Sa-

PEŠ IZ FRANCIJE V ANGLIJO

Poklicni holandski potapljač Victor van Lent hoče v letošnjem poletju prepešati morskno dno med Francijo in Anglijo. Nadel si bo posebno potapljaško obleko, ki bo vzdržala vodni pritisk v globini 40 m. Za krepčilo bo vzel s seboj tekočo vitaminsko hrano. 32 km dolga podvodna pot čez Rokavski preliv ga bo vodila iz kraja Cap Gris Nez do Dovra. Računa, da jo bo premeril v petdesetih urah. Sredstva za nameravani podvig zbira zdaj s podvodnimi predstavami.

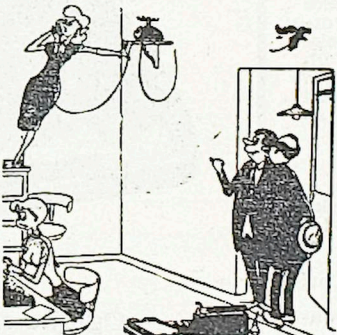
Spomenik Lajki. Neko francosko društvo prijateljev živali je pred dnevi odkrilo tale spomenik, posvečen Lajki in vsem drugim živalim, ki so se žrtvovale za znanost. Poročajo, da ob veliki svečanosti ni šlo brez solz...

mo kratek radiogram in mala nerodna ladja pohiti s svojo 24 glavo posadko na pomoč v nevarnosti ali nesreči. Tisoč konjskih moči ji tudi po razburkanem morju dovoljuje brzino 27 morskih milj.

LETNO 18.000 GROZILNIH PISEM

Policija v ZDA je imela lani kar dosti opravka z grozljivimi pismi, ki jih je prejel predsednik Eisenhower, skoraj 18.000. Aretiranih je bilo s tem v zvezi 66 oseb, ki pa so jih po preiskavi spet izpustili. Dognali so, da so bili grozilci večinoma duševno neuravnovešeni ljudje, zato tako visoka številka te vrste pism ni dokaz, da bi bil Eisenhower manj priljubljen predsednik ZDA kot kateri koli drug pred njim. Pravijo, da je ta številka nekako letna norma grozljivih pism.

— To je telefon za zasebne razgovore. Očkar smo ga postavili tja, so se stroški znižali na polovico.

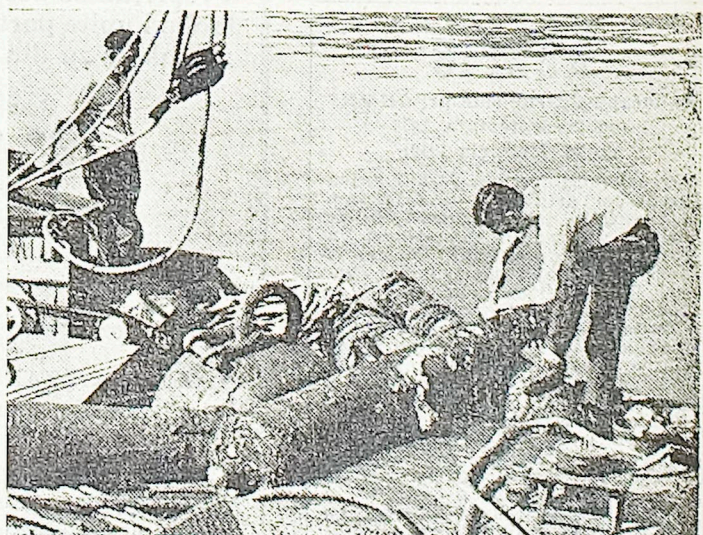
Leteči lev. Ena izmed glavnih zanimivosti moskovskega cirkusa so levi, ki se sprehajajo po žici. Doslej namreč ni še nikomur drugemu uspelo, da bi te divje živali tako zdresiral. Kot vidimo na sliki, se »akrobat« počuti kar varnega.

RAJ NA ZEMLJI

Po mnenju francoskega pisatelja Pierra Daninosa bi človeštvo imelo na zemlji raj, če bi vse zdravstvene naprave postavili Američani, medplanetarni promet organizirali Rusi, hotele vodili Švicarji, kuhanje oskrbovali Francozi in bi Angleži bili zaposleni z opazovanjem ptic.

EIFFELOV STOLP BO SVEČANO RAZSVETLJEN

Blišč bruseljske svetovne razstave je dvignil pariške mestne očete, da bodo po dvajsetih letih spet enkrat svečano razsvetlili Eiffelov stolp, ki je na svetovni razstavi leta 1889 pomenil zanjo nekako isto kot danes v Bruslju Atomium. Za popolno iluminacijo stola je potrebno 170 žarometov.

Potopljene zaklade. V zalivu Vigo, ki leži v severozahodnem delu Španije, se je pred 250 leti potopilo nekaj ladij, natovorjenih z zlatom in srebrom. Ta zaklad so doslej skušali že večkrat dvigniti, a brez uspeha. Pred kratkim so poskušali znova, toda namesto ladje z zlatniki so našli le na nekaj topov stare angleške fregate.

ERNEST HEMINGWAY, Slovo od orožja

103 POSLOVENIL RADO BORDON

»Nikar se je ne dotikaj,« je rekla. Izpustil sem roko. Nasmehnila se je. »Ubogi dragi moj. Lahko se me dotikaš, kolikor hočeš.«

»Vse bo še v redu, Cat. Vem, da bo vse spet dobro.« »Hotela sem ti napisati pismo, da bi ga imel, če bi se kaj zgodilo, toda nisem ga napisala.«

»Hočeš, da pokličem duhovnika ali da pride kdo k tebi?«

»Samo ti,« je rekla. Čez nekaj časa pa: »Ne bojim se. Samo sovražim smrt.«

»Ne smete toliko govoriti,« je rekel zdravnik.

»Prav,« je rekla Catherine.

»Naj kaj storim, Cat? Lahko kaj storim zate?« Catherine se je nasmehnila.

»Ne.« Potem pa je dodala: »Ne boš počel z drugim dekletom, kar sva delala midva, in ji ne boš govoril iste besede, kajne?«

»Nikoli.«

»Vendar hočem, da imaš druga dekleta.«

»Ne potrebujem jih.«

»Preveč govorite,« je rekel zdravnik. »Ne smete govoriti. Gospod Henry mora oditi. Pozneje se lahko vrne. Ne smete početi neumnosti.«

»Prav,« je rekla Catherine. »Prišla bom ponoči k tebi,« je rekla.

Govorila je z muko.

»Prosim vas, stopite ven,« je rekel zdravnik.

Catherine mi je namignila s pogledom. V obraz je bila siva.

»Tu zunaj bom,« sem rekel.
»Nikar se ne vznemirjaj, dragi,« je rekla Catherine.
»Prav nič me ni strah. To je samo grda prevara.«
»Moja draga, pogumna in mila.«
Čakal sem zunaj na hodniku. Dolgo sem čakal. Bolničarka je stopila skozi vrata in se mi približala.
»Bojim se, da je z gospo Henry zelo hudo,« je rekla.
»Bojim se zanjo.«
»Je mrtva?«
»Ne, toda v nezavesti.«
Menda je imela en izliv krvi za drugim. Niso je mogli ustaviti. Stopil sem v sobo in ostal pri Catherine, dokler ni umrla. Bila je ves čas v nezavesti in ni trajalo dolgo, da je umrla.

Pred sobo, na hodniku, sem vprašal zdravnika:
»Moram nocoj kaj storiti?«
»Ne. Tu ni ničesar storiti. Vas lahko spremim v hotel?«
»Ne, hvala. Ostal bom še nekaj časa tu.«
»Vem, da za to ni besed. Ne morem vam reči —.«
»Ne,« sem rekel. »Tu ni kaj reči.«
»Lahko noč,« je dejal. »Vas lahko spremim v hotel?«
»Ne, hvala.«
»To je bila edina reč, ki jo je bilo mogoče storiti,« je rekel. »Operacija je pokazala —.«
»Ne želim govoriti o tem,« sem rekel.
»Rad bi vas spremil do hotela.«
»Ne, hvala.«
Oddaljil se je po hodniku. Stopil sem k sobnim vratom.
»Zdaj ne morete noter,« je rekla bolničarka.
»Lahko,« sem odgovoril.
»Ne morete še.«
»Pojdite vi ven,« sem rekel. »Tudi druga bolničarka naj odide.«

Toda ko sem ju prisilil, da sta odšla, ko sem zaprl vrata in ugasil luč, ni vse to nič koristilo. Bilo je, kakor da se poslavljam od kipa. Čez nekaj časa sem odšel, zapustil bolnišnico in se v dežju vrnil v hotel.

Konec